

**ลักษณะการจัดการการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา
จังหวัดสงขลา**

**Commercial of Goat Production Management of the Farmers in Taepa District,
Songkhla Province**

**บัญญัติ เหนือเกตุ
Bunyat Nueaket**

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Agribusiness Management
Prince of Songkla University**

2554

ชื่อสารนิพนธ์	ลักษณะการจัดการการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นายบัญญัติ เหนือเกตุ
สาขาวิชา	การจัดการธุรกิจเกษตร
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา(1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร (3) ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรและ (4) ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ จากเกษตรกรทุกรายที่เลี้ยงแพะมากกว่า 20 ตัวขึ้นไป (Census) โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง จำนวน 42 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสมการถดถอย พหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการผลิตแพะของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 44 ปี ร้อยละ 76.2 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 64.3 นับถือศาสนาอิสลาม มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.7 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยเลี้ยงแพะเฉลี่ย 2.1 คน เกษตรกรครึ่งหนึ่งมีการศึกษาระดับประถมศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก มีรายได้ส่วนบุคคลเกิน 15,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 28.5 มีรายได้ของครอบครัวเกิน 25,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 26.3 และมีการเลี้ยงแพะในปี 2553 เกิน 20,000 บาทต่อปี ร้อยละ 19.0 พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 13.2 ไร่ และเกษตรกรร้อยละ 69.0 มีหนี้สิน โดยครึ่งหนึ่งกู้เงินมาจาก ธกส.

ด้านลักษณะการจัดการผลิต เกษตรกรมีประสบการณ์การเลี้ยงแพะเฉลี่ย 5.3 ปี ใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก เกษตรกรทั้งหมดมีการลงทุนสร้างโรงเรือนเลี้ยงแพะอย่างง่าย จำนวนแพะที่เลี้ยงในปัจจุบัน เฉลี่ย 24.5 ตัวต่อครัวเรือน โดยส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงแพะแบบขังสลับปล่อยลงแปลงหญ้า มีการทำวัคซีนป้องกันและการกำจัดพยาธิให้แพะระหว่างการเลี้ยง และมีการเสริมแร่ธาตุ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการบันทึกรายรับ-รายจ่ายของกิจกรรมการเลี้ยงแพะ เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายแพะให้แก่ผู้ซื้อภายในจังหวัด น้ำหนักของแพะที่จำหน่ายเฉลี่ย 18.8 กิโลกรัมต่อตัวและราคาขายอยู่ในช่วงราคา 130-150 บาทต่อกิโลกรัม

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าที่เกษตรกรประสบในระดับมากคือ ขาดแคลนเงินทุน พื้นที่เลี้ยงแพะไม่เพียงพอ ขาดแคลนพ่อแม่พันธุ์ที่ดี พืชอาหารสัตว์ไม่เพียงพอ อาหารชั้นมีราคาแพงและยารักษาโรคมีราคาแพง ส่วนประเด็นด้านการตลาดเป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าพบว่า พื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเลี้ยงแพะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 ไร่ ส่งผลให้ปริมาณการเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้น 0.194 ตัว และประสิทธิภาพในการเลี้ยงแพะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเลี้ยงแพะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$ กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการเลี้ยงแพะของเกษตรกรเพิ่มขึ้น 1 ปี ส่งผลให้ปริมาณการเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้น 0.533 ตัว

Minor Thesis Title	Commercial of Goat Production Management of the Farmers in Taepa District, Songkhla Province
Author	Mr. Banyat Nueakat
Major	Agribusiness Management
Academic Year	2010

Abstract

The research aims to study (1) the social and economic features of the farmers (2) the commercial goat production management of the farmers (3) problems and threats on goat production in commercial scale of the farmers and (4) factors affecting the goat production quantity of the farmers in Taepa District, Songkhla Province. The primary data was collected from all the farmers, who raise over 20 goats, through the structured questionnaires. The census was implemented for 42 farmers. The data analysis was applied by the descriptive statistics and multiple linear regression in order to analyze the factors affecting the quantity of goat production.

The results are summarized as details. Most of the farmers are male. The average age is 44 years. The majorities, 76.2%, are married status, and 64.3% are Muslims. The average household members are 4.7 people; meanwhile, 2.1 people support the goat production. Half of the farmers are primary level educated. Most of the farmers mainly do rubber plantations. The farmers 28.5%, earn the personal income over 15,000 baht a month. The farmers, 26.3%, earn the household income over 25,000 baht a month, while 19.0% earn the income from goat production in year 2010 over 20,000 baht a year. The farmers do the agricultural activities for 13.2 rai per household on average. The farmers, 69.0%, are in debt condition; furthermore, half of them are financed by Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BACC).

The production management is summarized as details. The farmers have experienced in goat production for 5.3 years in average. The household workforce mainly supports the activities. All the farmers invest in the farm building. The numbers of goats are

24.5 goats each household. Most of the farmers prefer raising goats as being caged and released to the field. The vaccination, parasite elimination, and mineral supplement are implemented during the production. The farmers mostly do not record the income – expense details of the goat production. The goats are sold to local buyers. The average weight is 18.8 kilograms per goat. The selling price is between 130-150 baht a kilogram.

Problems and threats on goat production in commercial scale are raised in the high level as details. The farmers are short of capitals. The farm area is not adequately allocated. The good breeders are rare. The feeds are not properly supplied. The concentrate and medicine are very expensive. The marketing points rated in the low level.

The results on factors affecting the quantity of goat production in commercial scale reveal as details. The farming area positively correlates to the quantity of goat production with the statistically significance at $\alpha = 0.05$. Once the farming area increases for 1 rai, the quantity of goat production increases for 0.194 goat. The goat production experience positively correlates to the quantity of goat production with the statistically significance at $\alpha = 0.01$. Once the farmers' experience increase for 1 year, the quantity of goat production increases for 0.533 goat.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาจากคณาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย ให้ความอนุเคราะห์เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตั้งแต่เริ่มดำเนินการเขียนโครงร่าง การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิจัย การอภิปรายผลและการสรุปผลการวิจัยผู้วิจัยซาบซึ้งใจในความเอื้ออาทรเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เฉิดโถม และอาจารย์ กนกพร ภาชีรัตน์ กรรมการดำเนินการสอบสารนิพนธ์ พร้อมทั้งคำแนะนำข้อเสนอแนะที่ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากปศุสัตว์อำเภอเทพา อาสาปศุสัตว์ประจำอำเภอเทพาทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรนำไปพบเกษตรกร และเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ด้วยดี สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเกิดจากความช่วยเหลือและการให้กำลังใจจากเพื่อน ที่คอยกระตุ้นเตือนให้การช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

บัญญัติ เหนือเกตุ

พฤษภาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร	
2.1 สถานการณ์การผลิตและการตลาดแพะในปัจจุบัน	4
2.2 รูปแบบและวิธีการเลี้ยงแพะ	6
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจฟาร์ม	13
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
บทที่ 3 วิธีวิจัย	
3.1 ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล	25
3.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	27
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล	
4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า ในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	30
4.2 ลักษณะการจัดการผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า	39
4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรผู้เลี้ยง แพะเนื้อในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	49
4.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของ เกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	54
5.2 ข้อเสนอแนะ	56
5.3 ข้อจำกัดการวิจัย	57
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	57
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก : แบบสอบถาม	60
ประวัติผู้เขียน	71

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	สถิติแพะในประเทศไทยแสดงรายภาค ในปี 2543-2553	5
ตารางที่ 2.2	สถิติแพะในภาคใต้แสดงรายจังหวัด ในปี 2549-2553	6
ตารางที่ 3.1	ประชากรเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในอำเภอเทพา แยกตามตำบล	26
ตารางที่ 4.1	ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	31
ตารางที่ 4.2	ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	35
ตารางที่ 4.3	ลักษณะการจัดการภายในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	41
ตารางที่ 4.4	การใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยงและความพอใจในราคาที่ได้รับ	46
ตารางที่ 4.5	การได้รับข้อมูลข่าวสารและความช่วยเหลือของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า ในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	48
ตารางที่ 4.6	ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ ในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	50
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะ	52
ตารางที่ 4.8	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	53

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบทรัพยากรการผลิตและการจัดการ	15

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวิจัย

แพะเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของไทย และจัดเป็นสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็กซึ่งสามารถแบ่งประเภทตามวัตถุประสงค์การเลี้ยงเป็น การเลี้ยงเพื่อเอาเนื้อ การเลี้ยงเพื่อเอานม และการเลี้ยงเพื่อใช้ในงานประเพณีหรืองานพิธีกรรมทางศาสนา ส่วนการเลี้ยงแพะเพื่อเอาขนหรือหนังยังไม่มีในประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบแพะกับสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดใหญ่ เช่น โคเนื้อ โคนม และกระบือ แพะเป็นสัตว์ที่สามารถปรับตัวได้ดีในสภาพแวดล้อมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในสภาพภูมิอากาศแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำและอาหาร นอกจากนี้ยังมีความทนทานและมีอัตราการรอดสูงกว่าสัตว์เคี้ยวเอื้องชนิดอื่นๆ แพะเป็นสัตว์ที่ตั้งท้องระยะสั้นจึงขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว สามารถให้ลูกได้ครั้งละ 1-2 ตัว ปีละ 2 ครั้ง สามารถกินพืชทั่วไปเป็นอาหารได้ นอกจากนี้แพะสามารถกินพืชบางชนิดที่โค กระบือ หรือสัตว์เคี้ยวเอื้องชนิดอื่นไม่สามารถกินเป็นอาหารได้ ลักษณะการเลี้ยงแพะของเกษตรกรรายย่อยโดยส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อให้แพะช่วยกำจัดวัชพืชในสวน เพราะแพะมีลักษณะนิสัยชอบแทะเล็มหญ้าหรือใบไม้ในระดับที่สูงกว่าพื้นดิน แพะมีขนาดตัวเล็กจึงต้องการพื้นที่ในการเลี้ยงน้อย และเป็นสัตว์ไม่ดุร้ายเหมือนสัตว์เคี้ยวเอื้องชนิดอื่น จึงไม่จำเป็นต้องใช้คนตัวใหญ่แข็งแรงคอยดูแล แรงงานเด็กและสตรีก็สามารถดูแลฝูงแพะได้ การดูแลเวลาเจ็บป่วยหรือเคลื่อนย้ายก็ทำได้ง่าย นอกจากนี้การจัดการกำจัดของเสียก็ทำได้สะดวก เนื่องจากแพะขับถ่ายมูลเป็นเม็ด และสามารถนำมาทำปุ๋ยได้ดี (วิริสฐ พุฒิไพโรจน์, 2541)

ภาคใต้เป็นแหล่งเลี้ยงแพะมากที่สุดในประเทศไทย กล่าวคือในปี 2553 มีประชากรของแพะในภูมิภาคต่างๆในประเทศไทยรวมทั้งหมดจำนวน 380,277 ตัว โดยพื้นที่เขตภาคใต้มีการเลี้ยงแพะมากที่สุดจำนวน 181,848 ตัว รองลงมาภาคกลาง 137,813 ตัว ภาคเหนือ 43,163 ตัว และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17,453 ตัว สำหรับพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย จังหวัดที่มีการเลี้ยงแพะ มากที่สุด คือ ยะลา ปัตตานี สตูล สงขลา และนราธิวาส ตามลำดับ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีผู้นับถือศาสนาอิสลามอยู่มาก แพะกับผู้นับถือศาสนาอิสลามมีวิถีชีวิตที่ใกล้ชิดกันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตะวันออกเฉียงใต้มีการเลี้ยงกันมานานแล้ว วิถีชีวิตของคนภาคใต้ก็เช่นกัน หากมีการพัฒนาการเลี้ยงแพะให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ได้รับมาตรฐานอาหารฮาลาลตามหลักศาสนาอิสลามจะทำให้เกิดการพัฒนาการเลี้ยงแพะเพื่อส่งออกไปขายในประเทศแถบตะวันออกเฉียงใต้เป็นการช่วยนำรายได้เข้าประเทศได้อีกทางหนึ่งด้วย ฉะนั้นการจัดการการเลี้ยงแพะเพื่ออุตสาหกรรมอาหารฮาลาลและเพื่อการส่งออกต้อง

มองไปที่หลายระดับตั้งแต่เกษตรกรที่เลี้ยงเป็นรายย่อยเลี้ยงเป็นการค้ารวมถึงกระบวนการแปรรูปอาหารจะต้องสะอาดได้มาตรฐาน

อำเภอเทพาเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดสงขลาตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอไทย ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอหนองจิกและอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอสะบ้าย้อยและอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา แบ่งเป็น 7 ตำบล 67 หมู่บ้าน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 67,864 คน นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 40 โดยประมาณอีก ร้อยละ 60 นับถือศาสนาอิสลาม (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเทพา. 2553) เป็นอำเภอที่มีการเลี้ยงแพะมากที่สุดในจังหวัดสงขลา จำนวน 4,596 ตัว (ที่มา: กรมปศุสัตว์.2553ก)

ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่น่าสนใจในการศึกษาเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ที่มีการเลี้ยงแพะตั้งแต่ 21 ตัวขึ้นไปซึ่งจัดเป็นลักษณะการเลี้ยงแพะเชิงการค้าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคทั้งในและต่างพื้นที่ โดยศึกษาถึงลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าเป็นอย่างไร ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรเป็นแบบไหน ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้ามีอะไรบ้างและปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา องค์ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์ช่วยกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการเลี้ยงแพะของเกษตรกรให้ประสบความสำเร็จต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
- 2) เพื่อศึกษาลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
- 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
- 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร ในอำเภอ เทพา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ดังนี้

- 1) ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วย 7 ตำบล 67 หมู่บ้าน
- 2) ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อตั้งแต่ 21 ตัวขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา จำนวน 42 ราย และใช้วิธีรวบรวมข้อมูลแบบสำมะโนประชากร
- 3) ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า โดยมุ่งเน้นลักษณะการจัดการการผลิตและปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า
- 4) ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ในเดือน ธันวาคม 2553 - มกราคม 2554

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่างๆ จากเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเลี้ยงแพะให้กับเกษตรกร
- 2) องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าใน จังหวัดสงขลา
- 3) ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการศึกษางานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

การศึกษาเรื่อง ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลานั้น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งมีความสมบูรณ์และบรรลุวัตถุประสงค์ตาม จุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมสาระสำคัญต่างๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้เป็นกรอบแนวความคิดของการศึกษา โดยได้จำแนกการตรวจสอบเอกสารออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) สถานการณ์การผลิตและการตลาดแพะในปัจจุบัน (2) ข้อมูลทั่วไปและวิธีการเลี้ยงแพะ (3) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจฟาร์ม (4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สถานการณ์การผลิตและการตลาดแพะในปัจจุบัน

แพะเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดให้ การเลี้ยงแพะเป็นการทำปศุสัตว์ที่ต้องจัดทำยุทธศาสตร์สินค้าเกษตร เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนา ให้สามารถสนองต่อความต้องการของตลาดในกลุ่มผู้บริโภคมุสลิมทั้งในและต่างประเทศที่ ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ขณะนี้เกษตรกรที่เลี้ยงแพะปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงภาคใต้เท่านั้น มี เกษตรกรภาคอื่นๆ เริ่มหันมาสนใจเลี้ยงแพะในเชิงพาณิชย์มากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง ในขณะที่ภาคใต้ส่วนใหญ่จะเลี้ยงแพะพื้นบ้านแบบ หลังบ้าน เพื่อจำหน่ายในท้องถิ่นและประกอบพิธีทางศาสนาเท่านั้น ทำให้มีอัตราการเติบโตช้า ทั้งนี้ ในปี 2553 ที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการเลี้ยงแพะ 380,277 ตัว ปรับตัวลงเล็กน้อยจากปี 2552 และหากพิจารณารายภาค พบว่า แแถบทุกภาคของประเทศมีการปรับตัวลดลง ยกเว้นในพื้นที่ภาคใต้ มีการขยายตัวมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 28 ของปริมาณการผลิตของภาคใต้ปี 2552 (ตารางที่ 2.1) และ จากสถิติแพะในภาคใต้แสดงรายจังหวัดในปี 2549-2553 พบว่า จังหวัดยะลา มีปริมาณแพะมาก ที่สุด รองลงมา คือ จังหวัดปัตตานี สตูล สงขลา และ นราธิวาส ตามลำดับ (ตารางที่ 2.2) จะเห็นได้ ว่า พื้นที่ของ 5 จังหวัดนั้น มีชายแดนติดกับประเทศมาเลเซีย อีกทั้งประชากรในจังหวัด มีการนับถือ ศาสนาอิสลามในสัดส่วนที่มาก

ในด้านราคาผลผลิต ราคาที่ซื้อเฉลี่ยประมาณ 120-150 บาทต่อกิโลกรัม กรมปศุสัตว์จึงได้มีการจัดสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดแพะขึ้น เพื่อกระตุ้นให้มีการผลิตแพะจำหน่ายในตลาด มากขึ้นปัจจุบันไทยไม่ได้มีการส่งออกเนื้อแพะเพื่อจำหน่ายในต่างประเทศ เพราะผลผลิตที่ได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ ในอนาคตกระทรวงเกษตรฯ ได้สนับสนุนให้มีการผลิตเพื่อการส่งออก เนื่องจากปัจจุบันตลาดโลกมุสลิมมีความต้องการอยู่มาก ในขณะที่ไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลค่อนข้างน้อยคิดเป็นร้อยละ 0.25 ของมูลค่าการจำหน่าย

ผลิตภัณฑ์ฮาลาลโลก แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะก็ยังคงประสบปัญหาบางประการ อาทิ การขาดแคลนแพะพันธุ์ดี เกษตรกรขาดการนำความรู้ที่เหมาะสมมาใช้ในการเลี้ยง หรือโรคระบาดบางชนิด ซึ่งกระทรวงเกษตรฯ ได้ติดตามประเมินสถานการณ์และหาแนวทางลดอุปสรรคต่าง ๆ ร่วมกันกับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะอย่างต่อเนื่อง เพื่อเร่งการพัฒนาในด้านการผลิตและการตลาดให้มากขึ้นตามแผนยุทธศาสตร์

ตารางที่ 2.1 สถิติแพะในประเทศไทยแสดงรายภาคในปี 2543-2553

หน่วย : ตัว

ปี	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคเหนือ	ภาคใต้	รวมทั้งประเทศ
2543	19,000	2,635	17,419	105,173	144,227
2544	37,789	12,295	24,134	114,279	188,497
2545	37,356	4,573	29,579	106,436	177,944
2546	52,967	5,021	43,410	112,519	213,917
2547	62,950	12,354	39,729	135,043	250,076
2548	109,681	13,974	55,310	159,390	338,355
2549	111,742	15,014	56,149	141,245	324,150
2550	162,926	21,423	86,373	174,052	444,774
2551	158,487	20,901	53,702	140,939	374,029
2552	160,278	20,363	61,368	141,787	383,796
2553	137,813	17,453	43,163	181,848	380,277

ที่มา: กรมปศุสัตว์, 2553ข

ตารางที่ 2.2 สถิติแพะในภาคใต้แสดงรายจังหวัดในปี 2549-2553

หน่วย : ตัว

จังหวัด	2549	2550	2551	2552	2553	รวม
ยะลา	36,887	37,556	31,713	23,811	36,660	166,627
ปัตตานี	18,121	18,921	18,423	18,907	24,466	98,838
สตูล	18,513	18,252	18,853	17,205	19,315	92,138
สงขลา	18,044	16,269	16,824	19,263	21,374	91,774
นราธิวาส	9,329	15,740	15,992	15,289	20,285	76,635
นครศรีธรรมราช	4,079	10,530	7,196	14,216	14,022	50,043
กระบี่	10,675	11,963	8,357	8,489	7,351	46,835
ตรัง	8,124	8,531	4,724	6,068	7,845	35,292
พังงา	2,261	16,164	3,109	2,773	8,854	33,161
สุราษฎร์ธานี	2,760	6,901	4,869	4,932	7,862	27,324
พัทลุง	4,157	3,664	4,336	4,462	8,428	25,047
ระนอง	4,975	6,007	4,552	3,140	2,855	21,529
ภูเก็ต	2,479	2,159	1,833	1,258	1,205	8,934
ชุมพร	841	1,395	158	1,974	1,326	5,694

ที่มา: กรมปศุสัตว์, 2553ข

2.2 รูปแบบและวิธีการเลี้ยงแพะ

แพะเป็นสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็กเลี้ยงลูกด้วยนมอยู่ในตระกูลคาปรา (Capra) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Capra Hicus* อยู่ในวงศ์ Bovidae มีการเลี้ยงกันทั่วโลกที่เลี้ยงกันในปัจจุบันสามารถจำแนกได้ 74 พันธุ์ แบ่งเป็นแพะนม 44 พันธุ์ แพะเนื้อ (รวมทั้งแพะขน) 30 พันธุ์ สำหรับแพะพันธุ์ที่เลี้ยงในประเทศไทยมีหลายพันธุ์ แต่เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจจึงจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการให้ผลผลิตหลักคือ สายพันธุ์เนื้อและสายพันธุ์นม แพะเป็นสัตว์ที่หาอาหารกินได้เก่ง กินอาหารได้หลายชนิด สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีใช้พื้นที่ในการเลี้ยงและพื้นที่สำหรับเพาะปลูกพืชอาหารเพียงเล็กน้อยมีการเจริญเติบโตเป็นหนุ่มเป็นสาวได้เร็ว ทำให้สามารถขยายพันธุ์ได้เร็วมีความสมบูรณ์พันธุ์สูงและมีข้อดีอื่นๆ อีกมากมาย (ศิริชัย ศรีพงศ์พันธ์, 2535)

2.2.1 รูปแบบการเลี้ยงแพะ

โดยทั่วไปสามารถแบ่งวิธีการเลี้ยงเป็น 4 แบบ (สุรชน ต่างวิวัฒน์, 2544)

1) การเลี้ยงแบบผูกล้าม การเลี้ยงแบบนี้ใช้เชือกผูกล้ามที่คอแพะแล้วนำไปผูกให้แพะหาหญ้ากินรอบบริเวณที่ผูกโดยปกติเชือกที่ผูกล้ามแพะมักมีความยาวประมาณ 5-10 เมตร การเลี้ยงแบบนี้ผู้เลี้ยงจะต้องมีน้ำและอาหารแร่ธาตุไว้ในแพะกินเป็นประจำด้วยเวลากลางคืนต้องนำแพะกลับไปเลี้ยงไว้ในคอก การผูกล้ามแพะควรเลือกพื้นที่ที่มีร่มเงาที่แพะสามารถหลบแดดหรือฝนได้หากจะให้เกิดเมื่อเกิดฝนตกควรนำแพะกลับไปเลี้ยงในคอก

2) การเลี้ยงแบบปล่อย การเลี้ยงแบบนี้เกษตรกรมักปล่อยแพะให้ออกหากินอาหารในเวลากลางวันโดยเจ้าของแพะจะคอยดูแลตลอดเวลาหรือเป็นบางเวลาเท่านั้น ลักษณะการเลี้ยงแบบนี้เป็นที่นิยมเลี้ยงกันมากในภาคใต้เพราะเป็นการเลี้ยงที่ประหยัด เกษตรกรไม่ต้องตัดหญ้ามาเลี้ยงแพะการปล่อยแพะมาหากินอาจปล่อยในแปลงผักหลังเก็บเกี่ยวหรือปล่อยให้กินหญ้าในสวนยางแต่จะต้องระมัดระวังอย่าให้แพะไปทำความเสียหายแก่พืชที่เกษตรกรปลูกไว้ ทั้งนี้เพราะแพะกินพืชได้หลายชนิดการปล่อยแพะออกหากินไม่ควรปล่อยในเวลาแดดร้อนจัดหรือฝนตกเพราะแพะอาจเจ็บป่วยได้ โดยปกติเกษตรกรมักปล่อยแพะหาอาหารกินตอนสายแล้วไล่ต้อนกลับเข้าคอกตอนเที่ยง หากพื้นที่ที่มีหญ้าอุดมสมบูรณ์แพะจะกินอาหารเพียง 1-2 ชั่วโมงก็เพียงพอแล้ว

3) การเลี้ยงแบบขังคอก การเลี้ยงแบบนี้เกษตรกรจะขังแพะไว้ในคอก รอบๆคอกอาจมีแปลงหญ้าและมีรั้วรอบแปลงหญ้าเพื่อให้แพะได้ออกกินหญ้าในแปลงหญ้า บางครั้งเกษตรกรต้องหาหญ้าให้แพะกินบ้างในคอกต้องมีน้ำและอาหารขังให้กิน การเลี้ยงวิธีนี้ประหยัดพื้นที่และแรงงาน ในการดูแลแพะต้องลงทุนสูงเกษตรกรจึงไม่นิยมทำการเลี้ยงกัน

4) การเลี้ยงแบบผสมผสานกับการปลูกพืช การเลี้ยงแบบนี้ทำการเลี้ยงได้สามลักษณะที่กล่าวข้างต้น แต่การเลี้ยงลักษณะนี้เกษตรกรจะเลี้ยงแพะร่วมไปกับการปลูกพืชเช่น ปลูกยางพารา ปลูกปาล์มน้ำมันและปลูกมะพร้าว ในภาคใต้ของประเทศไทยมีเกษตรกรจำนวนมากที่ทำการเลี้ยงแพะควบคู่ไปกับการทำสวนยาง โดยให้แพะกินหญ้าได้ต้นยางที่มีขนาดโตพอสมควรการเลี้ยงแบบนี้ทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นกว่าการเพาะปลูกพืชเพียงอย่างเดียว

ในพื้นที่ศึกษาเกษตรกรจะมีรูปแบบการเลี้ยงแพะแบบปล่อยและแบบผสมผสานกับการปลูกพืช โดยเกษตรกรมีลักษณะเป็นเกษตรกรรายย่อยมีขนาดฟาร์มเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (ธัญญา สุขข้อย, 2541)

- ฟาร์มขนาดเล็ก คือ เกษตรกรที่เลี้ยงแพะรายละ ไม่เกิน 7 ตัว
- ฟาร์มขนาดกลาง คือ เกษตรกรที่เลี้ยงแพะรายละ 8-20 ตัว
- ฟาร์มขนาดใหญ่ คือ เกษตรกรที่เลี้ยงแพะรายละ 21 ตัวขึ้นไป

2.2.2 พันธุ์แพะ

สำหรับพันธุ์แพะที่มีการเลี้ยงเป็นแพะเนื้อเชิงการค้าในประเทศไทยสามารถจำแนกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 2 กลุ่ม คือ (กรมปศุสัตว์, 2553ค)

1) แพะพื้นเมือง

พื้นเมืองพันธุ์แท้ เป็นแพะขนาดเล็กขนละเอียดสั้นเกรียนเป็นมัน สีไม่คงที่ ใบหูเล็ก มีลักษณะงุ้มคล้ายกาบหอยแมลงภู่และหูฟังตั้งตลอดเวลา เขามีสีดำโคนเขาจะโค้งไปข้างหลังแล้วงอ บิดตอนปลายเฉียงกลับมาข้างหน้า ดั่งจุมตรง ปกติตัวผู้เมื่อโตเต็มที่แล้วจะมีเคราใต้คางส่วนตัวเมียมีทั้งมีเครามีเขา ไม่มีเครามีเขา และไม่มีทั้งเคราทั้งเขาแต่ไม่พบพวกที่ไม่มีเขาแต่มีเครา

ลูกผสมสายเลือดคนูเบียน แพะพันธุ์นี้กำเนิดในอียิปต์ เป็นแพะสูงใหญ่กว่าแพะพื้นเมืองของไทยประมาณหนึ่งในสาม ลูกผสมมีลักษณะดั่งจุมง้องงุ้มหูใหญ่ยาวปรกลงมาปิด ขากรไรไม่มีตั้งหรือค่อมได้ค่อ ขนละเอียดสั้นเกรียนสีค่อนข้างเข้ม เช่น น้ำตาลเข้ม เหลืองเปลือก ลูกโตนด หรือดำตลอดไปทั้งตัว ให้น้ำนมมากขึ้น

ลูกผสมสายเลือดสวิสส์ เช่นแพะพันธุ์ซาแนน ทอกเคนเบอร์ก อัลไปนั ลูกผสมจะมีหูฟังตั้ง ดั่งจุมตรง และมีค่อมได้ค่อ 2 ค่อม รูปร่างสูงใหญ่กว่าแพะพื้นเมืองเล็กน้อย ลูกผสมบางตัวอาจเป็นลูกผสมสามสายเลือดจึงพบทั้งค่อมได้ค่อและดั่งจุมงุ้มเล็กน้อยกับพวกใบหูกว้างใหญ่แต่ไม่ยาวห้อยและไม่ตั้งตรงแต่กางออกมาในลักษณะแนวอนบางตัวกางออกมาเล็กน้อยแล้วพับห้อย ส่วนที่เหลือนลงไปปิดขากรไร

2) แพะพันธุ์ต่างประเทศ เนื่องจากแพะพื้นเมืองของประเทศไทยมีขนาดเล็กให้ผลผลิตต่ำกรมปศุสัตว์จึงมีเป้าหมายที่จะปรับปรุงพันธุ์แพะของประเทศไทยให้มีคุณภาพสูงขึ้น ให้แพะเป็นสัตว์ที่ให้ผลผลิตทั้งเนื้อและนม ดังนั้นจึงได้นำแพะพันธุ์ต่างประเทศเข้ามาเลี้ยงและขยายพันธุ์ให้เกษตรกรนำไปผสมพันธุ์กับแพะพื้นเมืองเพื่อให้คุณภาพของแพะดีขึ้นแพะพันธุ์ต่างประเทศที่กรมปศุสัตว์นำเข้ามาขยายพันธุ์ได้แก่

แพะพันธุ์บอร์จะมีลักษณะเป็นแพะเนื้อโครงสร้างใหญ่ลำตัวสีขาวเป็นพื้นหัวและคอจะมีสีแดงหน้าโค้ง ใบหูยาวปรก จุมใหญ่ ส่วนใหญ่จะมีเขา แพะตัวผู้มีน้ำหนัก 90 กิโลกรัมตัวเมีย 65 กิโลกรัมตัวผู้ตอนสามารถทำน้ำนมได้ถึง 100 กิโลกรัม เปอร์เซ็นต์ซากอยู่ระหว่าง 45-50% ให้นมดีประมาณ 1.3 – 1.8 กิโลกรัม/วัน ระยะเวลาให้นม 120 วัน ลูกคอก 2-3 ตัว/ครอก น้ำหนักแรกเกิด 4 กิโลกรัม/ตัว แต่แม่มีนมไม่พอเลี้ยงลูกแฝด อยู่ในที่อากาศกึ่งร้อนและแห้งได้ดี

แพะพันธุ์แองโกลนูเบียน แพะพันธุ์นี้มีขนาดใหญ่ลักษณะตัวเมื่อโตเต็มที่ประมาณ 75 กิโลกรัมดั่งจุมมีลักษณะโค้งและงุ้มใบหูยาวปรกลง ปกติแพะพันธุ์นี้จะไม่มีเขาแต่ถ้าหากมีเขาเขาจะสั้นและเอนแนบติดกับหนังหัวขนสั้นละเอียดเป็นมัน มีขาวยาวอยู่สูงกว่าระดับพื้นมากและทำให้ง่ายต่อการรีดนม และยังช่วยให้เต้านมไม่ได้รับบาดเจ็บเนื่องจากหนามวัชพืชเกี่ยวแพะพันธุ์นี้มี

หลายสี เช่น ดำ เทา ครีม น้ำตาล น้ำตาลแดง และอาจมีจุดหรือต่างๆขนาดต่างๆได้ผลผลิตน้ำนมประมาณ 1.5 ลิตรต่อวันระยะเวลาให้น้ำนมประมาณ 165 วัน

ในพื้นที่ศึกษาเกษตรกรรมเลี้ยงแพะพันธุ์พื้นเมืองและพันธุ์ลูกผสมระหว่างพันธุ์พื้นเมืองและพันธุ์ต่างประเทศที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์แล้วซึ่งจะทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของภาคใต้ได้ดี

2.2.3 อาหารและการให้อาหารแพะ

แพะเป็นสัตว์เคี้ยวเอื้องคล้ายโคแพะมีกระเพาะหมักซึ่งอาศัยจุลินทรีย์ที่อยู่ภายใน ช่วยย่อยอาหารและสังเคราะห์วิตามิน จึงแบ่งอาหารได้เป็น 2 ประเภทคือ (กรมปศุสัตว์, 2553ง)

1) อาหารหยาบ คือ พืชที่นำมาใช้เป็นอาหารสัตว์ในรูปสด แห้งหรือหมักได้แก่หญ้าอาหารสัตว์ชนิดต่างๆพืชตระกูลถั่วบางชนิดหรือเศษเหลือจากพืชบางชนิดเช่น ต้นข้าวโพด ฟางข้าว เป็นต้น ซึ่งโดยปกติแล้วอาหารหยาบจะเป็นอาหารหลักสำคัญของแพะถ้าอาหารหยาบมีคุณค่าทางอาหารสูงพอสมควรการให้แพะกินอาหารหยาบในปริมาณที่ต้องการแพะก็จะได้รับโภชนะในระดับที่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกายปกติมีความต้องการอาหารหยาบ เช่น หญ้าสดต่างๆ ในปริมาณวันละประมาณ ร้อยละ 10 ของน้ำหนักตัวแพะ

2) อาหารข้น จะคล้ายคลึงกันกับอาหารสัตว์กระเพาะเคี้ยวตัวนั้น การให้อาหารข้นเสริมก็ควรจะมีระดับระวังอย่าให้อาหารที่มีสารต้านหรือ ทำลายจุลินทรีย์โดยเฉพาะอาหารสำหรับสุกรมก็มีสารดังกล่าวอยู่ในปัจจุบันการผสมอาหารสำหรับแพะและแกะจำหน่ายยังไม่แพร่หลายเกษตรกรอาจใช้อาหารโคนมผสมสำเร็จที่มีขายอยู่ทั่วไปเลี้ยงแพะแทนอาหารข้นสำหรับแพะได้หรือต้องการผสมอาหารข้นเลี้ยงแพะเองก็สามารถทำได้และต้องการอาหารข้นวันละ 0.5-0.1 กิโลกรัม นอกจากนั้นแพะยังต้องการน้ำและแร่ธาตุเสริมเป็นประจำอีกด้วย เพราะต้องการน้ำกินวันละประมาณ 5 – 9 ลิตร ความต้องการน้ำมากขึ้นขึ้นอยู่กับสภาพแพะและภูมิอากาศ เกษตรกรที่เลี้ยงแพะแบบพื้นบ้านมักไม่ค่อยคำนึงถึงเรื่องการจัดหาน้ำให้แพะกินจึงทำให้มีปัญหาแพะเจ็บป่วยอยู่เสมอ สำหรับแร่ธาตุที่ให้แพะกินผู้เลี้ยงจะให้แร่ธาตุก้อนนั้นไม่ควรแข็งเกินไป ทั้งนี้เพราะลิ้นของแพะสั้นกว่าลิ้นของโคการเลียแร่ธาตุแต่ละครั้งจึงได้ปริมาณที่น้อยหากจะมีการผสมแร่ธาตุสำหรับเลี้ยงแพะเองก็สามารถทำได้

2.2.4 โรงเรือนและอุปกรณ์ในการเลี้ยงแพะ

แพะก็เหมือนสัตว์เลี้ยงอื่นๆคือ จะต้องมีสถานที่ หรือ โรงเรือนสำหรับแพะได้พักอาศัยหลบแดด หลบฝนหรือเป็นที่สำหรับนอนในเวลากลางคืนซึ่งการสร้างโรงเรือนสำหรับแพะควรยึดหลักดังต่อไปนี้ (ธัญญา สุขย่อย, 2541)

1) พื้นที่ตั้งของคอก คอกแพะควรอยู่ในที่เนินน้ำไม่ท่วมขังแต่ถ้าหากพื้นที่ที่ทำการเลี้ยงแพะมีน้ำท่วมขังเวลาฝนตกก็ควรสร้างโรงเรือนแพะให้สูงจากพื้นดินตามความเหมาะสมแต่ทางเดินสำหรับแพะขึ้นลงไม่ควรมีความลาดสูงกว่า 45 องศา เพราะถ้าหากสูงมากแพะจะไม่ค่อย

กล้าขึ้นลงพื้นคอกที่ยกระดับจากพื้นดินควรทำเป็นช่องโดยใช้ไม้ขนาดหนาประมาณ 1 นิ้วกว้าง 2 นิ้วปูพื้นให้เว้นช่องระหว่างไม้แต่ละอันห่างกันประมาณ 1.5 เซนติเมตรหรืออาจจะใช้พื้นคอนกรีต โดยปูพื้นคอกแพะด้วยสแลตที่ปูพื้นคอกสุกรก็ได้พื้นที่ช่องนี้จะทำให้มูลของแพะตกลงข้างล่างพื้นคอกจะแห้งและสะอาดอยู่เสมอ

2) ผนังคอก ผนังคอกแพะควรสร้างให้โปร่งเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้ดีผนังคอกควรมีความสูงไม่ต่ำกว่า 1.5 เมตร ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้แพะกระโดดหรือข้ามคอกออกไปได้

3) หลังคาโรงเรือน แบบของหลังคาโรงเรือนมีหลายแบบเช่น เพิงหมาแหงน หรือแบบหน้าจั่ว เกษตรกรที่จะสร้างควรเลือกแบบที่คิดว่าเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและทุนทรัพย์ หลังคาโดยปกติมักจะสร้างให้สูงจากพื้นคอกประมาณ 2 เมตรไม่ควรสร้างหลังคาต่ำเกินไปเพราะอาจทำให้ร้อนและอากาศถ่ายเทได้ไม่ดีสำหรับวัสดุที่ใช้มุงหลังคาจะใช้จากหรือแฝกหรือสังกะสีก็ได้

4) ความต้องการพื้นที่ของแพะ แพะมีความต้องการพื้นที่ในการอยู่อาศัยในโรงเรือนประมาณตัวละ 1 ตารางเมตร ส่วนใหญ่ผู้เลี้ยงมักแบ่งภายในโรงเรือนออกเป็นคอกๆ แต่ละคอกขังแพะรวมกันประมาณ 10 ตัว โดยคัดขนาดของแพะให้ใกล้เคียงกันขังรวมฝูงกันแต่ถ้าหากเห็นว่ามีสัตว์เปลือยตัวก่อสร้างก็อาจขังแพะรวมกันเป็นฝูงใหญ่ในโรงเรือนเดียวกันโดยไม่แบ่งเป็นคอกๆก็ได้

5) รั้วคอกแพะ เกษตรกรบางรายเลี้ยงแพะไว้ในโรงเรือนและมีบริเวณสำหรับให้แพะเดินเล่นรอบโรงเรือน บริเวณเหล่านี้จะทำรั้วล้อมรอบป้องกันไม่ให้แพะออกไปภายนอกได้ รั้วที่ล้อมรอบโรงเรือนไม่ควรใช้ลวดหนามเป็นวัสดุเพราะแพะเป็นสัตว์ซุกซนอาจได้รับอันตรายจากลวดหนามได้ รั้วควรสร้างด้วยไม้ไผ่หรือลวดตาข่ายทุกระยะ 3-4 เมตร จะมีเสาปักเพื่อยึดให้รั้วแข็งแรงหากจะสร้างรั้วให้ประหยัดอาจใช้กระถินปลูกเป็นแนวรั้วปนกับการใช้รั้วไม้ไผ่ก็จะทำให้รั้วไม้ไผ่คงทนและใช้งานได้นาน โดยระยะแรกสร้างรั้วไม้ไผ่แล้วปลูกกระถินเป็นแนวข้างรั้วไม้ไผ่เมื่อกระถินโตขึ้นก็จะเป็นรั้วทดแทนต่อไป

ในพื้นที่ศึกษาโรงเรือนของเกษตรกรทั้งหมดเป็นไปในลักษณะยกพื้นอุปกรณ์ที่ใช้มุงหลังคาส่วนใหญ่ เป็นสังกะสี และมีไม้กระดานแบนๆหรือไม้ระแนงทำเป็นพื้นโรงเรือนมีช่องห่างประมาณ 1/2-3/4 นิ้ว เพื่อให้มูลแพะตกไปได้โรงเรือน

2.2.5 การดูแลสุขภาพของแพะ

ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการเลี้ยงแพะก็คือแพะมักมีสุขภาพไม่ดีเจ็บป่วยและตาย ทำให้ผู้เลี้ยงเสียหาย ทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหานี้คือ ผู้เลี้ยงมักต้องหมั่นเอาใจใส่และดูแลในเรื่องสุขภาพของแพะดังต่อไปนี้

1) กำจัดพยาธิภายนอก พยาธิภายนอกที่สำคัญของแพะได้แก่ พวกเห็บ เหา หมัด และไร ซึ่งนอกจากจะทำความรำคาญให้แก่แพะแล้วอาจทำให้ขนแพะหลุดเป็นหย่อมๆหรือเป็นโรคเรื้อนตามมาหากเพราะถูกรบกวนด้วยพยาธิภายนอกดังกล่าวก็จะทำให้สุขภาพไม่ดีให้ผลผลิตต่ำ

การกำจัดพยาธิภายนอกนี้ทำได้โดยการหมั่นอาบน้ำและฉีดพ่นบริเวณลำตัวด้วยยากำจัดพยาธิภายนอก

2) กำจัดพยาธิภายใน พยาธิภายในที่สำคัญของแพะได้แก่ พยาธิตัวกลม พยาธิตัวตืด และพยาธิใบไม้ในตับ ซึ่งพยาธิเหล่านี้จะทำให้แพะชุกพอม เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย ขนและผิวหนังหยาบกร้าน การให้น้ำนมลดลง ถ้าเป็นรุนแรงทำให้แพะมีอาการโลหิตจางและตาย การกำจัดพยาธิภายในทำได้โดยการถ่ายพยาธิเมื่อแพะมีอายุได้ 3 เดือน แต่ทำสม่ำเสมอประมาณ 2-3 เดือนต่อครั้ง ปัจจุบันมียาถ่ายพยาธิ ที่สามารถถ่ายพยาธิทั้ง 3 ชนิด ในครั้งเดียวได้จึงทำให้การถ่ายพยาธิสะดวกขึ้นมาก

3) การป้องกันโรคระบาดในแพะ โรคระบาดที่สำคัญในแพะกรมปศุสัตว์สามารถผลิตวัคซีนเพื่อป้องกันโรคได้ มีอยู่ 2 โรคด้วยกัน คือ

โรคปากและเท้าเปื่อยในแพะ โรคนี้เป็นกับสัตว์เกือบทุกชนิดเมื่อเป็นแล้วทำให้เกิดความเสียหายและระบาดแพร่หลายอย่างรวดเร็วผู้เลี้ยงแพะควรทำการฉีดวัคซีนนี้ให้แก่แพะที่เลี้ยงอยู่เสมอ โดยครั้งแรกทำการฉีดเมื่อแพะอายุได้ 3 เดือนและฉีดครั้งต่อไปเว้นระยะทุก 4-6 เดือน

โรคเฮโมรายิกเซฟติกซีเมีย แพะมักป่วยเป็นโรคนี้ในฤดูฝน โรคนี้อาจทำให้แพะตายและสามารถแพร่โรคไปสู่แพะตัวอื่นได้ การป้องกันโรคนี้สามารถทำได้โดยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคนี้ตั้งแต่อายุได้ 3 เดือนและฉีดซ้ำทุก 6 เดือน

2.2.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสัตว์

การผลิตสัตว์มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องอันประกอบไปด้วย ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดการฟาร์ม ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการและปัจจัยเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ และสังคมดังนี้ (พรชุลี นิลวิเศษ, 2532)

1) ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การผลิตสัตว์ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงในร่างกายสัตว์ โรคและพยาธิทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอกร่างกายและวิถีดูแลสัตว์เลี้ยง

- ลักษณะภูมิประเทศ ประกอบด้วยทำเลที่ตั้ง ความสูงต่ำ ของพื้นที่ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน องค์ประกอบของดิน แหล่งน้ำ
- ภูมิอากาศ ประกอบด้วย อุณหภูมิ ความชื้น ลม แสงแดด การแผ่รังสีความร้อน ฝนและแสง
- การเปลี่ยนแปลงในร่างกายสัตว์ เพื่อเปลี่ยนอาหารให้กลับเป็นเนื้อและพลังงาน

- โรค และ พยาธิ ทั้งภายในและภายนอกร่างกายสัตว์
- วิธีการดูแลการเลี้ยงสัตว์

2) ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการฟาร์ม

- ปัจจัยเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ประกอบด้วยอาหารสัตว์ การเลี้ยงดูสัตว์ การป้องกันโรคสัตว์ และการคัดเลือกพันธุ์สัตว์
- อาหารสัตว์ เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพเพื่อการเจริญเติบโต เพื่อการสืบพันธุ์ เพื่อเพิ่มปริมาณเนื้อ และเพื่อใช้แรงงาน
- การเลี้ยงดูสัตว์ประกอบด้วยโรงเรือนอุปกรณ์ การเลี้ยงสัตว์ การจัดการดูแลเลี้ยงแพะ ระยะเวลาต่าง ๆ เช่น พ่อแม่พันธุ์แพะ ลูกแพะ เป็นต้น
- การป้องกันโรคสัตว์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโต การให้ผลผลิตและความสามารถในการสืบพันธุ์ด้วย
- การคัดเลือกพันธุ์สัตว์ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เลี้ยงง่ายโตเร็ว ลดต้นทุนการผลิต ทนทานต่อโรคและพยาธิ

3) ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการ

พรชูลีย์ นิลวิเศษ (2532) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการหมายถึง ผู้ที่นำเอาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น ที่ดิน แรงงาน และทุน มารวมเข้าด้วยกันเพื่อทำการผลิตสัตว์ในการผลิตสัตว์จะมีผู้ประกอบการโดยตรงอยู่ 2 ประเภท คือ (1) เกษตรกรรายย่อย เป็นผู้ที่ทำหน้าที่การผลิตทุกอย่างจะมีคนในครอบครัวช่วยกันทำ (2) ผู้ประกอบการรายใหญ่ จะทำในรูปแบบหุ้นหรือบริษัทจะจ้างผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือผู้มีความรู้ไปทำแต่ในประเทศไทยจะเป็นเกษตรกรรายย่อยเป็นส่วนมาก

4) ปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม

พรชูลีย์ นิลวิเศษ (2532) กล่าวถึงปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมว่าประกอบด้วย (1) เงินทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆที่จะต้องนำมาใช้ประกอบกิจกรรมใดๆ ในการเลี้ยงสัตว์รวมถึงที่ดิน โรงเรือน คอก รั้ว วัสดุ อุปกรณ์ อาหาร พันธุ์สัตว์ และแรงงาน (2) ที่ดิน หมายถึง สถานที่ที่ใช้ประกอบการรวมถึงที่ทำแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ (3) แรงงาน หมายถึง จำนวนแรงงานในครัวเรือน รวมถึงสมาชิกในครัวเรือน (4) การตลาด หมายถึง แหล่งรับซื้อผลผลิต ซึ่งเป็นแหล่งกำหนดราคาแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นตัวตัดสินใจ จูงใจในการเลี้ยงสัตว์และแหล่งขายปัจจัยการผลิต (5) ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม เป็นแรงกระตุ้นจูงใจต่อการเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้ในการบริโภคภายในครัวเรือนหรือการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจฟาร์ม

2.3.1 ความหมายของการจัดการฟาร์ม

“การจัดการ” (Management) หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำนวนจำกัดในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ หรือเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ภายใต้สถานการณ์การเสี่ยงภัยและความไม่แน่นอน ส่วนคำว่า “ฟาร์ม” (Farm) หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ทำธุรกิจการเกษตร “การจัดการฟาร์ม” (Farm Management) จึงมีความหมายที่หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรของหนึ่งธุรกิจฟาร์ม เช่น ที่ดิน แรงงาน ทุน ที่มีอยู่จำนวนจำกัด มาใช้ในการผลิตพืชและสัตว์ เพื่อให้ได้วัตถุประสงค์ที่กำหนดภายใต้ความเสี่ยง และความไม่แน่นอน (ธนรัชต์ เมฆขยาย, 2547)

2.3.2 ความสำคัญของการจัดการฟาร์ม

การพัฒนาการทำฟาร์มของประเทศไทย ได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด จากการทำฟาร์มเพื่อยังชีพ การทำฟาร์มแบบรวม จนกระทั่งมาสู่การทำฟาร์มแบบเชิงการค้า ซึ่งทั้งหมดสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากร เศรษฐกิจและสังคมการจัดการฟาร์มเป็นการดำเนินงาน ภายใต้สถานการณ์ความเสี่ยง และความไม่แน่นอน อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยหลายอย่างที่เกษตรกรไม่สามารถควบคุมได้ความจำเป็นในการจัดการหรือการตัดสินใจนั้นจึงมีความสำคัญ หากการจัดการไม่เหมาะสมและไม่ถูกต้องอาจจะทำให้เกิดการขาดทุนหรือเสียหายได้ แต่ถ้าเกษตรกรมีการจัดการที่ดี การตัดสินใจที่ถูกต้องก็จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ ความสำคัญของการจัดการฟาร์มได้แก่ บริหารและจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การใช้ปัจจัยการผลิตในฟาร์มให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การคัดเลือกกิจกรรมการผลิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ การจัดการด้านแรงงานและเงินทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนและการวิเคราะห์ฟาร์มเนื่องจากการตลาดนำหน้าการผลิต ดังนั้นการจัดการฟาร์มจึงต้องตระหนักถึงระบบการตลาดการซื้อขายผลผลิตช่วงระยะเวลาและคุณภาพของผลผลิต (ธนรัชต์ เมฆขยาย, 2547)

2.3.3 องค์ประกอบทรัพยากรการผลิตและการจัดการ

องค์ประกอบทรัพยากรการผลิตและการจัดการประกอบด้วย การใช้ที่ดินเพื่อการผลิต การใช้ทุนเพื่อการผลิต การใช้แรงงานเพื่อการผลิต การจัดการในการผลิต (ธนรัชต์ เมฆขยาย, 2547)

1) การใช้ที่ดินเพื่อการผลิต ที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งไม่ว่าจะผลิตทางการเกษตรหรืออุตสาหกรรมอย่างไรก็ตาม ในด้านการเกษตรนั้นที่ดินถือว่ามีความสำคัญ โดยปกติแล้วที่ดินมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไปแต่ละท้องที่ ความอุดมสมบูรณ์ก็แตกต่างกันออกไป ความลาดชัน ที่ราบ ที่ลุ่ม ที่ดอน ก็มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น ดินเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดกิจกรรมต่างๆภายในฟาร์ม

2) การใช้ทุนเพื่อการผลิต ทุนในความหมายทางเศรษฐศาสตร์นั้น หมายถึง เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ช่วยในการผลิต และรวมถึงปัจจัยการผลิตพวกปุ๋ย ยาเคมี และอาหารสัตว์ (Capital Goods) ส่วนทุนในรูปของเงินสด (Money) ก็ถือว่าเป็นเงินทุนชนิดหนึ่งเช่นกัน ซึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนรูปจากทุนที่เป็นเงินสดมาอยู่ในรูปของทุนเพื่อทำการผลิต ปัจจุบันทุนมีความสำคัญมาก นอกจากนี้ทุนยังมีความสัมพันธ์กับแรงงาน ถ้าการใช้ทุนมาก การใช้แรงงานก็น้อยลง ถ้าใช้ทุนน้อยการใช้แรงงานก็มากขึ้น โดยลักษณะงานหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการสมัยใหม่หรือการเกษตรแบบธุรกิจนั้นจำเป็นต้องอาศัยทุน ทุนนั้นได้มาจากไหน จำนวนเท่าไร จะแบ่งใช้ทุนอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ

3) การใช้แรงงานเพื่อการผลิต แรงงานเป็นปัจจัยที่สำคัญลักษณะของแรงงานพอที่จะแยกแรงงานออกเป็น 3 ประเภท คือ แรงงานคน แรงงานสัตว์ และแรงงานเครื่องจักรกล การเกษตร การใช้แรงงานแต่ละประเภทก็อาจจะสามารถใช้รวมกันได้ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมสำหรับแรงงานในลักษณะฟาร์มขนาดเล็กมีความสำคัญมาก ต้องรู้จักใช้แรงงานให้มีประสิทธิภาพคือ แรงงานในครอบครัว แรงงานจ้าง และการแลกเปลี่ยนแรงงาน ในแง่ของเกษตรกรพยายามส่งเสริมให้เกษตรกรใช้แรงงานครอบครัวให้มากที่สุด ไม่ควรปล่อยให้แรงงานว่างโดยเปล่าประโยชน์

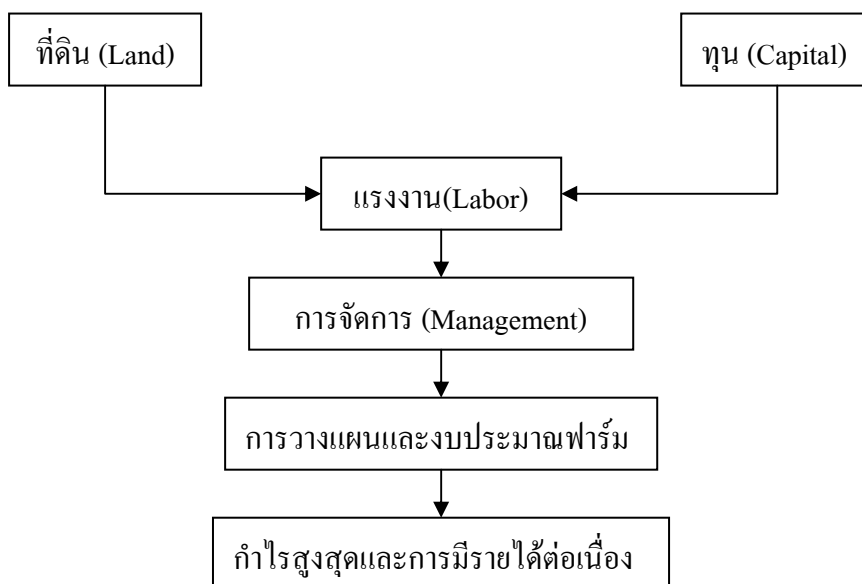
4) การจัดการในการผลิต หมายถึง การจัดสรรหรือการดำเนินการทรัพยากรในการผลิต (ที่ดิน ทุน และแรงงาน) เพื่อทำการผลิตให้ได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของผู้จัดการฟาร์ม ดังนั้นการจัดการของผู้จัดการฟาร์มในการตัดสินใจว่าจะเลือกผลิตกิจกรรมอะไร และอย่างไร ในสภาพจำกัดด้านทรัพยากร และภายใต้ความเสี่ยง ความไม่แน่นอนของการผลิตและการตลาดอย่างใดก็ตามเกณฑ์ในการพิจารณาโดยทั่วไป พอสรุปได้ดังนี้

- จะทำการผลิตพืชหรือสัตว์ชนิดอะไร
- จำนวนและชนิดของปัจจัยการผลิตที่ใช้ว่าเหมาะสมกับแรงงานในครอบครัวหรือไม่ หากไม่เพียงพอจะจ้างจำนวนเท่าไร แรงงานจ้างได้มาจากไหน และระยะเวลาในการจ้าง
- วิธีการผลิตและเทคนิควิชาการ ตลอดจนการจัดการและบริหารฟาร์มจะดำเนินการอย่างไร จะเริ่มต้น ณ จุดใดก่อน มีการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และประการสุดท้ายมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมต่างๆภายในฟาร์มหรือไม่
- ชนิดของโรงเรือนและอาคารมีความจำเป็นหรือเหมาะสมเพียงไร เพื่อความสะดวกในการจัดการ ตลอดจนเครื่องมือ และการจัดการ
- การวางแผนและงบประมาณฟาร์ม การจัดบันทึกและบัญชีฟาร์มจะดำเนินการอย่างไร เพื่อจะได้ทราบทิศทางการทำงานและผลการดำเนินงาน โดยเฉพาะรายได้ รายจ่าย และกำไร ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และวางแผนในปีต่อไป

- จะซื้อปัจจัยการผลิตและขายผลผลิต ที่ไหน กับใคร และอย่างไร เช่น พ่อค้าท้องถิ่น พ่อค้าคนกลาง กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วประสิทธิภาพและความเหมาะสมในด้านการจัดการยังขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบ เช่น ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ความรอบรู้และประสบการณ์ การบริหารงานด้านแรงงาน ความเข้าใจสภาพการผลิตการตลาด ความคล่องตัวและการแสวงหาความรู้ใหม่ ความขยันหมั่นเพียรและการดูแลเอาใจใส่ ตลอดจนความสำนึกและรับผิดชอบในการทำงาน เป็นต้น

เมื่อเข้าใจพื้นฐานของปัจจัยสำคัญๆ ต่อการผลิตในการจัดการแล้วว่า มีความสำคัญอย่างไร จึงควรที่เริ่มรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และวางแผนงบประมาณฟาร์มให้ได้ผลตอบแทนสูงสุด ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบทรัพยากรการผลิตและการจัดการ

ที่มา : ธนรักษ์ เมฆขชาย, 2547

2.3.4 สิ่งที่ผู้จัดการฟาร์มควรจะต้องรู้และปฏิบัติ

ผู้จัดการฟาร์มมีความจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีความรู้และรอบรู้อย่างถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์ สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งซึ่งผู้จัดการฟาร์มจะต้องทำความเข้าใจ คือ สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์เกษตรของฟาร์มให้ถ่องแท้ เช่น ดิน น้ำ ลม และ ไฟ ในที่นี้หมายถึง สภาพพื้นที่ชนิดดินความอุดมสมบูรณ์ของดิน แสงแดด อุณหภูมิ ความชื้น และสิ่งมีชีวิตที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบการผลิต นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้ด้านปัจจัยภายนอก เช่น วิทยาการผลิตสมัยใหม่ ระบบการตลาดการซื้อและขาย ปัจจัยการผลิต ระบบเศรษฐกิจและสินเชื่อ กฎเกณฑ์และกฎหมายของสังคม นโยบายของรัฐบาลและระบบเศรษฐกิจของภูมิภาค เป็นต้น ซึ่งกล่าวโดยสรุปควรจะต้องมีความรู้ครอบคลุม 8 ด้านดังนี้

- 1) ความรู้ทางการเกษตร (วิชาการเกษตรและสภาพพื้นที่)
- 2) ความรู้ทางการเงินและสินเชื่อ
- 3) ความรู้ทางการวางแผนและงบประมาณฟาร์ม
- 4) ความรู้ทางการจัดบันทึกและบัญชีฟาร์ม
- 5) ความรู้ทางการตลาด
- 6) ความรู้ทางการจัดการและบริหารฟาร์ม
- 7) ความรู้ทางด้านสังคม (ภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร)
- 8) ความรู้ทางด้านกฎหมาย และอื่นๆตามความจำเป็น เป็นต้น

2.4.4 กระบวนการตัดสินใจการจัดการ

กระบวนการตัดสินใจการจัดการแบ่งเป็น 8 ขั้นตอนประกอบด้วย การประมวลและกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ การประมวลและกำหนดปัญหา การสังเกตและการแสวงหาข้อมูลหรือความรู้ที่เกี่ยวกับปัญหา การวิเคราะห์ การตัดสินใจ การปฏิบัติตามการตัดสินใจ การรับผิดชอบการกระทำ ประเมินผลการกระทำ (สมศักดิ์ เพียบพร้อม, 2535)

1) การประมวลและกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นขั้นเริ่มต้นของกระบวนการจัดการที่จะต้องประมวลและรวบรวมความต้องการและวัตถุประสงค์ของบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหน่วยธุรกิจฟาร์ม ตัวอย่างวัตถุประสงค์ของหน่วยธุรกิจฟาร์ม เช่น ดำเนินธุรกิจฟาร์มเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด (Profit Maximization) เพื่อความอยู่รอด (Business Survival) เพื่อมุ่งหวังความเจริญของธุรกิจฟาร์ม (Growth) เป็นต้น

2) การประมวลและกำหนดปัญหา (Problem Definition) เมื่อสามารถกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยธุรกิจฟาร์มได้แล้ว ขั้นต่อมาคือการประมวลหรือพิจารณาถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหน่วยธุรกิจฟาร์ม อันอาจจะก่อให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ

3) การสังเกตและการแสวงหาข้อมูลหรือความรู้ที่เกี่ยวกับปัญหา (Observation) ซึ่งข้อมูลเหล่านี้อาจจะได้มาจากการสังเกต สัมภาษณ์หรือสำรวจ และจากการจัดบันทึกของกิจการฟาร์ม

4) การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึงการเลือก การแปรรูป การจัดรูปข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ประกอบการจัดการการตัดสินใจ

5) การตัดสินใจ (Making a Decision) เป็นการเลือกทางแก้ไขปัญหาหรือวิธีการแก้ไขปัญหาโดยอาศัยข้อความรู้ที่ได้มาจากการวิเคราะห์มาเป็นหลักในการตัดสินใจ

6) การปฏิบัติตามการตัดสินใจ (Execution or Implementation) เป็นขั้นตอนที่ต้องลงมือปฏิบัติหลังจากมีการตัดสินใจแล้ว

7) การรับผิดชอบการกระทำ (Responsibility Bearing) ผู้จัดการหรือเจ้าของฟาร์มจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจและลงมือกระทำของตัวเอง

8) ประเมินผลการกระทำ (Evaluation of the Results and provision for a feedback loop) เป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการจัดการว่าจะสามารถแก้ปัญหาในการดำเนินธุรกิจให้ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกรียงศักดิ์ ปัทมรеча และคณะ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของโครงสร้างทางสังคมและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่มีต่อการแพร่กระจายและการยอมรับวิธีปฏิบัติในการเลี้ยงแพะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจสังคม การติดต่อสื่อสารและจิตวิทยาของเกษตรกร (2) รูปแบบและวิธีการเลี้ยงแพะ (3) เปรียบเทียบลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม การติดต่อสื่อสารและจิตวิทยาระหว่างเกษตรกรในหมู่บ้านก้าวน้ำกับหมู่บ้านลำหลัง และ (4) ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การติดต่อสื่อสาร และจิตวิทยากับการยอมรับวิธีปฏิบัติในการเลี้ยงแพะ ในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ใช้การสุ่มตัวอย่างเชิงวัตถุประสงค์เป็นวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง ใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการในการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย

จากการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรร้อยละ 60 มีอาชีพหลัก คือ การเพาะปลูกและการเลี้ยงแพะเป็นอาชีพเสริมมีรายได้ 2,000บาทต่อปี เกี่ยวกับการกู้ยืมและการออมเงิน พบว่าร้อยละ 20 มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในระดับที่ต่ำมาก แต่มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะในระดับสูง มีการหาความรู้ทางสื่อสารมวลชนในระดับบางครั้งหนึ่ง ไม่เคยฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ ขณะที่ร่วร้อยละ 80 ไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์ เอกสารเผยแพร่และสิ่งตีพิมพ์ มีความเป็นผู้นำในระดับต่ำ 2) เหตุผลสำคัญในการเลี้ยงแพะก็เพื่อจำหน่าย ทำพิธีทางศาสนาและบริโภค โดยเกือบทั้งหมด เลี้ยงแพะพื้นเมือง มากกว่าร้อยละ 80 ไม่มีการสร้างโรงเรือนให้แพะ อาหารสำหรับแพะราวครึ่งหนึ่งให้พืชตระกูลถั่ว และน้อยกว่าร้อยละ 10 ให้หญ้าพันธุ์ส่งเสริมและอาหารข้นแก่แพะ เกี่ยวกับสุขภาพแพะร้อยละ 10 มีการกำจัดพยาธิภายในพยาธิภายนอก และการฉีดวัคซีนป้องกันโรค ร้อยละ 16 มีการให้แร่ธาตุเกี่ยวกับการผสมพันธุ์ ราวครึ่งหนึ่งมีการคัดเลือกพันธุ์ และร่วร้อยละ 10 ผสมพันธุ์แพะเป็นฤดู 3) โครงสร้างทางสังคมมีผลต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชน โดยเกษตรกรในหมู่บ้านก้าวน้ำมีรายได้มากกว่าและมีมาตรฐานความเป็นอยู่สูงกว่าเกษตรกรในหมู่บ้านลำหลัง 4) ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ทั้งหมด มาตรฐานความเป็นอยู่จำนวนแพะ ความเป็นผู้นำ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะ การตื่นตัวต่อบุคคลสำคัญในท้องถิ่น การเดินทางออกไปนอกถิ่นฐาน ความทันสมัย และระยะเวลาในการเลี้ยงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับวิธีปฏิบัติในการเลี้ยงแพะในหมู่บ้านรวมทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในตัวบุคคลคือ การยอมรับวิธีปฏิบัติในการเลี้ยงแพะ

ัญญา สุขย่อย (2541) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ระบบการตลาดพะในจังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการเลี้ยงพะและระบบตลาดพะในจังหวัดสงขลา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจซึ่งอาศัยข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ที่ 2 ส่วนคือ ข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอหาดใหญ่ อำเภอนะนังและอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเชิงวัตถุประสงค์ (purposive sampling) เลือกอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified sampling) เพื่อจัดกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายๆ กันไว้ด้วยกัน แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มแบบอิสระ (simple random sampling) รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 95 ราย จำแนกตามกลุ่มขนาดฟาร์ม

ผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรผู้เลี้ยงพะ แบ่งตามขนาดฟาร์มเป็น 3 กลุ่ม เล็ก กลาง ใหญ่ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม โดยฟาร์มขนาดเล็กเน้นเลี้ยงพะแบบผูกถ้ำ ส่วนฟาร์มขนาดกลางและใหญ่เลี้ยงแบบขังสลับกับการปล่อยเป็นสำคัญ สำหรับจุดประสงค์ในการเลี้ยงพะนั้นพบฟาร์มขนาดเล็กและฟาร์มขนาดกลางเลี้ยงพะไว้เพื่อจำหน่ายและใช้พิธีศาสนา ส่วนฟาร์มขนาดใหญ่ เลี้ยงพะจำหน่ายและใช้ในพิธีศาสนาและบริโภค 2) พ่อค้าพะ พบว่าพ่อค้าระดับท้องที่และพ่อค้าระดับท้องถิ่น ประกอบอาชีพซื้อขายพะเป็นอาชีพเสริม และทำสวนเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 60 และ 33.3 ตามลำดับ ส่วนพ่อค้าระดับจังหวัดจะค้าขายเป็นอาชีพหลักร้อยละ 75 3) ผู้บริโภคประกอบด้วยกลุ่มไทยพุทธและไทยมุสลิม พบว่าร้อยละ 65 ของผู้บริโภคทั้ง 2 กลุ่มชอบบริโภคเนื้อพะโดยแบ่งเป็นไทยมุสลิม ร้อยละ 45 กลุ่มไทยมุสลิมเห็นว่าราคาพะสูงเกินไป ร้อยละ 55 ในขณะที่ร้อยละ 40 ของไทยพุทธเห็นว่าเหมาะสม 4) ร้านอาหาร พบว่าส่วนใหญ่มีการตั้งเนื้อพะชำแหละจากพ่อค้าพะโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 93.33 ร้านอาหารที่จำหน่ายอาหารที่ประกอบจากเนื้อพะจะขายดีตลอดปีร้อยละ 53.33 และพบว่าร้านอาหารหาซื้อเนื้อพะยากคิดเป็นร้อยละ 68.57 โดยส่วนใหญ่จะมีจำหน่ายเฉพาะในวันที่พ่อค้าเนื้อพะมาส่งเท่านั้นคิดเป็นร้อยละ 53.33 5) วิถีตลาดพะ พบว่าเกษตรกรเลี้ยงพะเพื่อขายร้อยละ 75.57 ส่วนใหญ่จะขายเพื่อใช้ในพิธีศาสนา คิดเป็นร้อยละ 38.91 6) พฤติกรรมตลาดพ่อค้าจะซื้อขายพะกับเกษตรกรผู้เลี้ยงพะโดยตรงแบบไม่ประจำ ร้อยละ 55 โดยส่วนใหญ่ชำระเป็นเงินสดร้อยละ 98.65 โดยใช้เงินทุนของตนเองร้อยละ 60 7) ส่วนเหลือจากการตลาด พบว่ามีส่วนเหลือจากการตลาดสุทธิสูงถึง 609.40 บาทต่อตัว เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงินที่เกษตรกรได้รับ 620 บาทต่อตัว

วีรสิทธิ์ พุฒิปาโรจน์ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการเลี้ยงพะและความเป็นไปได้ของการเลี้ยงพะเชิงธุรกิจ ในเขตอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางสังคม เศรษฐกิจของผู้เลี้ยงพะ รูปแบบการเลี้ยงพะรวมถึงผลผลิตภาพของการเลี้ยงพะและความเป็นไปได้ในการที่จะเลี้ยงพะในเชิงธุรกิจ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการออกสำรวจ

ข้อมูลเบื้องต้น ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิแล้วสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงแพะแบบเจาะลึกจำนวน 2-3 ครั้ง จึงนำมาวิเคราะห์ประมวลผลรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 ครัวเรือน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพทางสังคม เศรษฐกิจของผู้เลี้ยงแพะ ทุกครัวเรือนที่ศึกษามีอาชีพหลักอยู่แล้ว การเลี้ยงแพะเป็นเพียงรายได้เสริม จากจำนวนตัวอย่าง 14 ครัวเรือนมีเพียงครัวเรือนเดียวที่เลี้ยงเชิงธุรกิจและนับถือศาสนาพุทธ อีก 13 ครัวเรือนเลี้ยงเพื่อเสริมรายได้นับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด ลักษณะการเลี้ยงแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ เลี้ยงแบบผูกกลุ่มจำนวน 6 ครัวเรือนมีแพะเลี้ยงเฉลี่ย 5 ตัว มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 4,716.67 บาทต่อปี เลี้ยงแบบปล่อยจำนวน 7 ครัวเรือนมีแพะเลี้ยงเฉลี่ย 7 ตัว มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 3,083.28 บาทต่อปี เลี้ยงแบบกึ่งขังกึ่งปล่อยมีรายได้เฉลี่ยมีแพะเลี้ยง 34 ตัว ประสบการขาดทุน เนื่องจากมีแม่แพะตาย 8 ตัว คิดลบ 13,340 บาท แรงงานที่ใช้เลี้ยงแพะถ้าคิด 8 ชั่วโมงต่อการทำงาน 1 วัน ผู้เลี้ยงแพะแบบผูกกลุ่มจะใช้หน่วยแรงงานเฉลี่ย 10.57 วันต่อปี แรงงานจะได้ 195.52 บาท ผู้เลี้ยงแพะแบบปล่อยจะใช้หน่วยแรงงานเฉลี่ย 10.41 วันต่อปีและผลผลิตของแรงงานจะได้ 190.52 บาท ผู้เลี้ยงแพะเชิงธุรกิจจะใช้หน่วยแรงงานเฉลี่ย 90 วันต่อปีและผลผลิตของแรงงานจะคิดลบ 587.11 บาทการเลี้ยงแพะเชิงธุรกิจยังไม่สามารถทำได้ เพราะการจัดการดูแลแพะ ยังไม่ดีเท่าที่ควร ปัจจุบันที่ทำให้ผู้เลี้ยงแพะเชิงธุรกิจอยู่ได้เพราะประวัติการเลี้ยง เมื่อ 5 ปี ย้อนหลังมีกำไรจากการขุนแพะขายในระยะเวลาสั้นๆ ด้วยการประมูลซื้อแพะคัดทิ้งของทางราชการมาขุน มีกำไรปีละ 40,000-50,000 บาท เมื่อนำลูกแพะที่เกิดในฟาร์มมาขุนขายจะต้องใช้ระยะเวลานานกว่าและสิ้นเปลืองต้นทุน เมื่อแม่แพะตายยิ่งทำให้ความคุ้มทุนลดต่ำถึงขั้นติดลบแต่อย่างไรก็ตามการเลี้ยงแพะเชิงธุรกิจยังมีโอกาสเป็นไปได้ เพราะแพะมีปริมาณน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับกระบรี โภคในการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเพื่อเสริมรายได้ทางราชการน่าจะให้ความสำคัญในการส่งเสริมการเลี้ยงแพะแบบผูกกลุ่ม เพราะให้ผลตอบแทนสูงกว่าการเลี้ยงแพะรูปแบบอื่น

ศุรพล ชลดำรงกุล และสมเกียรติ สายธนู (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพในการผลิตในด้านต่างๆ และความเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงในประเทศไทยของแพะพันธุ์พื้นเมืองไทยเปรียบเทียบกับลูกผสมพันธุ์พื้นเมือง-แองโกลนูเบียนที่ระดับสายเลือด 25% 50% และ 75% โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพการผลิตในด้านต่างๆ ของแพะพันธุ์พื้นเมืองไทย และพันธุ์ลูกผสมระหว่างพันธุ์พื้นเมืองไทยกับแองโกลนูเบียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากลูกแพะที่คลอดในฟาร์มของศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 1,041 ตัว

ผลการศึกษาพบว่า แพะลูกผสมสายเลือดสูงจะมีน้ำหนักแรกคลอดสูงกว่าพันธุ์พื้นเมืองแต่หากการจัดการด้านอาหารไม่เพียงพอแพะลูกผสมจะมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำกว่าพันธุ์พื้นเมือง และในสภาพที่จัดการให้อาหารเสริมอย่างเพียงพอ ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนอาหารเป็น

เนื้อของแพะพันธุ์พื้นเมืองจะสูงกว่าแพะลูกผสมแต่แพะลูกผสมมีแนวโน้มของอัตราการคลอดลูกและการให้ลูกแฝดสูงกว่าพันธุ์พื้นเมืองนอกจากนี้ พบว่าในแพะเพศผู้พันธุ์พื้นเมืองมีเปอร์เซ็นต์กระดูกดำที่สุด แพะเพศเมียลูกผสมจะมีเปอร์เซ็นต์กล้ามเนื้อสูงกว่าพันธุ์พื้นเมืองในขณะที่มีเปอร์เซ็นต์ไขมันต่ำกว่า และแพะพันธุ์พื้นเมืองมีความต้านทานต่อพยาธิภายใน สูงกว่าและลูกผสมทุกระดับสายเลือด

เขมพิชชา เพชรฤทธิ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคเนื้อแพะในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้บริโภค (2) พฤติกรรมการบริโภคเนื้อแพะของผู้บริโภค (3) ปัจจัยทางด้านการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคเนื้อแพะ (4) ปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจและปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเนื้อแพะ (5) แนวโน้มความต้องการบริโภคเนื้อแพะและผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 ราย โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วนข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากเอกสารทางวิชาการที่ได้รวบรวมไว้แล้วและข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากการสัมภาษณ์รายบุคคลโดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square test)

ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73 การศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32 ประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 37.5 ระดับรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 41 สมาชิกในครัวเรือนช่วงอายุ 15-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 75 ส่วนสภาวะการใช้จ่ายของครอบครัว พบว่า พอมีพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 57.5 นับถือศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัดจะไม่นิยมกินเนื้อแพะ เนื่องจากจะทำให้มีดอกเบ็ญ ซึ่งผิดหลักพฤติกรรมการบริโภคเนื้อแพะ พบว่าเคยรับประทานเนื้อแพะคิดเป็นร้อยละ 72 สาเหตุการบริโภคเนื้อแพะ เนื่องจากพิธีศาสนาคิดเป็นร้อยละ 66 รูปแบบการซื้อเนื้อแพะมาปรุงเป็นอาหารเองคิดเป็นร้อยละ 69.4 สถานที่ที่นิยมบริโภคอาหารที่ทำจากเนื้อแพะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมซื้อเนื้อแพะมารับประทานเองที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 79.9 ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคเนื้อแพะ พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับมาก คือ ความสะอาด/ปลอดภัยการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยของเนื้อแพะราคาเนื้อแพะ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่ารายได้ รายจ่ายและอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อความต้องการบริโภคเนื้อแพะของกลุ่มตัวอย่าง ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปัจจัยทางสังคม พบว่าศาสนา อายุ ระดับการศึกษา ชมโทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อการบริโภคเนื้อแพะของกลุ่มตัวอย่าง ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปัจจัยด้านลักษณะของผลิตภัณฑ์ พบว่า สาเหตุการบริโภคเนื้อแพะพันธุ์แพะ เพศแพะ อายุแพะ ปริมาณการบริโภคเนื้อแพะ ราคาเนื้อแพะ มีอิทธิพลต่อการบริโภคเนื้อแพะของกลุ่มตัวอย่าง ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แนวโน้มความต้องการบริโภคเนื้อแพะและ

แนวโน้มการบริโภคผลิตภัณฑ์ พบว่ามีแนวโน้มบริโภคมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 46.5 สาเหตุหาเนื้อแพะบริโภคยาก ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากเนื้อแพะไม่หลากหลาย ลักษณะเนื้อแพะที่ผู้บริโภคต้องการ คือเนื้อแพะสดเป็นชิ้นส่วนชำแหละ คิดเป็นร้อยละ 52.8 ผลิตภัณฑ์จากเนื้อแพะที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ ได้แก่ ไส้กรอกเนื้อแพะ คิดเป็นร้อยละ 38.2

นพรัตน์ สักดิ์พันธ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงพาณิชย์ในจังหวัดปัตตานี: กรณีศึกษาโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล จังหวัดปัตตานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและการดำเนินงานของโครงการ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การจัดการทางการผลิตของโครงการและศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงพาณิชย์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 4 ราย ผู้นำกลุ่มเกษตรกร จำนวน 8 ราย และสัมภาษณ์กลุ่มจำนวน 8 กลุ่มตัวอย่าง โดยในแต่ละกลุ่มประกอบด้วย เกษตรกรกลุ่มละ 5 คน

ผลการวิจัยพบว่า โครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบลเป็นโครงการเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่มุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวเป็นกลุ่มอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการและเพิ่มศักยภาพในการผลิตให้กับเกษตรกรเพื่อให้การเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ประสบความสำเร็จเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศชายและนับถือศาสนาอิสลาม ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก เช่น ทำนา ทำสวนยางพารา เป็นต้น มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริม เช่น ไก่ แพะ แกะ เป็นต้น มีรายได้ไม่แน่นอนและมีฐานะยากจน กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่า 20 คนและต้องจัดหาที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งฟาร์ม โดยรัฐบาลสนับสนุนปัจจัยการผลิตประกอบด้วย โรงเรือน พันธุ์แพะ อาหารสำเร็จรูป แปลงหญ้า ยาและวัคซีน รวมถึงค่าจ้างแรงงานเลี้ยงแพะในระยะแรก โดยกลุ่มเกษตรกรต้องผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการระดับจังหวัดและเกษตรกรทุกคนต้องผ่านการอบรมในเรื่องของการเลี้ยงดูแพะ การทำบัญชีฟาร์มและการศึกษาดูงานฟาร์มแพะในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเป็นการตัดสินใจโดยผ่านมติที่ประชุมกลุ่ม โดยมีเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ให้คำแนะนำ และให้การช่วยเหลือรูปแบบการเลี้ยงเป็นแบบการปล่อยในแปลงหญ้าสลับกับการขังในคอก ซึ่งมีการให้อาหารสำเร็จรูปและตัดหญ้าให้แพะกินในคอก ร่วมกับการให้แร่ธาตุเสริมนอกจากนี้มีการถ่ายพยาธิและทำวัคซีนป้องกันโรคต่างๆตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เกษตรกรจำหน่ายแพะส่วนใหญ่ให้กับผู้บริโภคในท้องถิ่นและเกษตรกรรายย่อยเพื่อนำไปปรับปรุงพันธุ์

คมสัน นครจันทร์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง กลุ่มทางการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะการผลิตแพะเนื้อในจังหวัดสงขลา (2) สถานการณ์

การตลาดแพะเนื้อและแนวโน้มตลาดในอนาคต (3) ปัญหาและอุปสรรคการเลี้ยงแพะเนื้อในการค้า โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่างๆและข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจาก 3 ภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องใน 3 อำเภอ คือ ประกอบด้วย เกษตรกรที่มีความชำนาญด้านการเลี้ยงแพะ 6 ราย พ่อค้าแพะเนื้อระดับท้องถิ่น 3 ราย พ่อค้าแพะเนื้อระดับจังหวัด 1 รายและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานรัฐจำนวน 3 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับการศึกษามัธยมตอนปลาย และอนุปริญญาเกษตรกรทั้งหมดเป็นไทยมุสลิมเลี้ยงแพะเป็นอาชีพเสริมเท่านั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บริโภคในครอบครัวและพิธีกรรมทางศาสนาในบางครั้งจะจำหน่ายแก่ผู้บริโภค พันธุ์แพะที่เกษตรกรเลี้ยงจะเป็นพันธุ์ลูกผสม ร้อยละ 80 ที่เหลือเป็นแพะพันธุ์พื้นเมืองเกษตรกรเลี้ยงแพะในพื้นที่ของตนเอง พ่อค้าระดับท้องถิ่นจะรวบรวมแพะมีชีวิตจากเกษตรกรผู้เลี้ยงในท้องถิ่นหรือนำมาจากต่างจังหวัดทางภาคกลางแล้วทำการฆ่าแล่ไปขายยังตลาดหรือส่งตามร้านอาหารที่สั่งและแพะมีชีวิตบางส่วนจำหน่ายให้กับเพื่อนบ้าน พ่อค้าระดับจังหวัดจะรวบรวมแพะมีชีวิตจากเกษตรกรต่างจังหวัดทางภาคกลางแล้วนำมาพักไว้ช่วงระยะเวลาหนึ่งจากนั้นทำการจำหน่ายไปต่างจังหวัด โดยเฉพาะ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีการจำหน่ายแพะมีชีวิตปลีกหรือส่งให้แก่ลูกค้า ตลอดจนมีการฆ่าแล่ส่งร้านอาหารด้วย ปัญหาและอุปสรรคต่างๆของการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรจะเป็นไปในลักษณะขาดการวางแผนที่ดี เพราะเกษตรกรเลี้ยงแพะเป็นเพียงอาชีพเสริมเท่านั้นปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องพื้นที่ทำการเลี้ยงแพะขาดพันธุ์แพะที่มีคุณภาพ ปริมาณและคุณภาพอาหารที่แพะได้รับไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต ส่งผลให้เกิดโรค เช่น แพะแคระแกร็น โรคพยาธิและโรคท้องอืด เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ยังขาดการเอาใจใส่จากภาครัฐผลผลิตที่ได้จึงออกมาต่ำทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ

ปนิดา บัวเทศ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ของการทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยได้ทำการวิเคราะห์มิติต่างๆทั้ง 6 มิติ ได้แก่ มิติด้านเทคนิค ด้านการจัดองค์กรและการจัดการ ด้านการเงิน ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการตลาด โดยเน้นมิติด้านการเงินเป็นหลักและใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์หามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (IRR) และอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิของผู้ประกอบการทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 8 แห่ง โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานของโครงการ ระยะเวลาในการวิเคราะห์ 10 ปี กำหนดอัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 8 นอกจากนี้ยัง

วิเคราะห์ความไวของโครงการภายใต้สถานการณ์สมมติ 3 กรณี คือกรณีที่แรกกำหนดให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และ 20 แต่ผลตอบแทนคงที่และอัตราคิดลดคงที่ กรณีที่สองกำหนดให้ต้นทุนคงที่และอัตราคิดลดคงที่ แต่ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10 และ 20 และกรณีที่สามกำหนดให้ต้นทุนคงที่และผลตอบแทนคงที่แต่อัตราคิดลดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10,12 และ 15

ผลการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์และทางการเงิน พบว่า โครงการมีความเป็นไปได้ในการลงทุนทุกกรณี เพราะโครงการนี้ให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) เป็นบวก อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (IRR) มีค่ามากกว่าอัตราคิดลดและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) มีค่ามากกว่า 1 ส่วนการศึกษาทางการเงิน พบว่าโครงการมีความทนต่อการลดลงของผลตอบแทนสูงสุดร้อยละ 44.68 และมีความทนต่อการเพิ่มขึ้นของต้นทุนสูงสุดร้อยละ 194.36 และผลการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ พบว่าโครงการมีความทนต่อการลดลงของผลตอบแทนสูงสุดร้อยละ 51.62 และมีความทนต่อการเพิ่มขึ้นของต้นทุนสูงสุดร้อยละ 206.71

สหรัฐ เงินสง่า (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การผลิตและการตลาดแพะเนื้อใน อำเภอสุโขทัย โกล-ลก จังหวัดนราธิวาส การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตแพะเนื้อ (2) สภาพการผลิตแพะเนื้อ (3) การตลาดแพะเนื้อ และ (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดเลี้ยงแพะ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ผลิตแพะเนื้ออำเภอสุโขทัย โกล-ลก จังหวัดนราธิวาส จำนวน 176 ราย สุ่มตัวอย่าง 127 ราย โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47.92 ปี นับถือศาสนาอิสลามจบชั้นประถมศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนเกษตรกรระยะเวลาในการผลิตแพะเนื้อเฉลี่ย 4.58 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตแพะและไม่ใช่สมาชิกกลุ่มผลิตแพะเนื้อที่ถือครองเฉลี่ย 5.25 ไร่ มีรายได้จากการผลิตแพะเนื้อเฉลี่ย 10,823 บาท 2) เกษตรกรผลิตแพะเนื้อเพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาใช้เงินทุนของตนเองผลิตแพะพันธุ์พื้นเมือง สร้างโรงเรือนแบบกึ่งถาวรจากวัสดุพื้นบ้านไม่มีรั้วกั้น ไม่มีการแยกสัตว์ป่วย ใช้น้ำจากบ่อน้ำ ในฤดูฝนและฤดูแล้งใช้หญ้าสดบริเวณที่สาธารณะผลิตแพะ ขาดการสำรองอาหารในฤดูแล้ง โดยไม่ผลิตด้วยอาหารข้นและอาหารเสริม ทำความสะอาดคอกสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง เกษตรกรไม่ฉีดวัคซีนป้องกันโรคและกำจัดพยาธิ ขาดการจัดการด้านการผสมพันธุ์ไม่แยกแพะตั้งท้องออกจากฝูงและไม่ตัดสายสะดือลูกแพะเกิดใหม่ 3) เกษตรกรจำหน่ายตรง การจำหน่ายแพะมีชีวิตราคาหมาเฉลี่ยตัวละ 2,500 บาท และจำหน่ายแพะมีชีวิต กิโลกรัมละ 120 บาท เกษตรกรเป็นผู้กำหนดราคาและชำระเป็นเงินสด โดยปลูสัตว์อำเภอ และพาณิชย์จังหวัดส่งเสริมการซื้อขาย 4) เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม พ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ราคาสูง อาหารข้น และแร่ธาตุมีราคาแพง

เกษตรกรเสนอแนะจัดให้มีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้โดยการจัดฝึกอบรมเกษตรกรที่มีความสนใจในการผลิตแพะอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งจัดหาพื้นที่และเงินทุนในการประกอบอาชีพ จัดหาพันธุ์ และแม่พันธุ์ราคาถูก ส่งเสริมด้านการตลาด ทั้งนี้ภาครัฐควรทบทวนนโยบายการผลิตแพะทุกโครงการ เพื่อส่งเสริมการผลิตแพะให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไปในอนาคต

วัชรินทร์ วาณะมะนนท์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงแพะของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ช่องทางการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงแพะปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 100 ราย ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยมีแบบสอบถามประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานและหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะของเกษตรกรด้านการจัดการให้อาหารเป็นปัจจัยสำคัญลำดับแรก ที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงแพะของเกษตรกร โดยความรู้ด้านการจัดการให้อาหารมีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีโดยรวมทุกด้านและการยอมรับเฉพาะด้านทุกด้านทั้งด้านการจัดการโรงเรือน ด้านการปรับปรุงพันธุ์ ด้านการจัดการให้อาหาร และด้านการสุขาภิบาลและป้องกันโรค ในขณะที่ความรู้ด้านการสุขาภิบาลและป้องกันโรคมีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีโดยรวมการยอมรับเฉพาะด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงพันธุ์ ด้านการจัดการให้อาหาร ด้านสุขาภิบาลและป้องกันโรค ส่วนความรู้ด้านการจัดการโรงเรือนจะมีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีด้านโรงเรือนเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยอันเกิดจากตัวนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีจะมีผลต่อการยอมรับของเกษตรกร ถ้าเทคโนโลยีใดมีผลต่อผลผลิตและผลกำไรในการผลิตก็จะทำให้การยอมรับมีมาก รองลงมาเป็นปัจจัยเกี่ยวกับระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครอบครัว อายุของหัวหน้าครัวเรือน ความรู้ด้านสุขาภิบาลและป้องกันโรคและรายได้อื่นๆที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงแพะของเกษตรกร

บทที่ 3 วิธีวิจัย

ในบทนี้เป็นการนำเสนอวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอเทพาและเป็นการศึกษาจากข้อมูลที่มีผู้ศึกษาและเก็บรวบรวมไว้แล้วในเรื่องทฤษฎีและความรู้เกี่ยวกับแพะเนื้อ โดยรวบรวมจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารรายงานการศึกษา บทความ ได้ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่หอสมุดบรรณการะวิสุนทร ห้างอ่านหนังสือคณะทรัพยากรธรรมชาติ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ งานวิจัยและข้อมูลที่หน่วยงานทางราชการต่างๆ ได้รวบรวมไว้ เช่นกรมปศุสัตว์ สำนักงานสถิติการเกษตร เป็นต้น รวมถึงการสืบค้นข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตต่างๆ

3.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์รายบุคคลเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ เกษตรกรที่มีการเลี้ยงแพะตั้งแต่ 21 ตัวขึ้นไปในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ซึ่งมีทั้งสิ้น 42 รายและทำการสัมภาษณ์ประชากรทุกรายหรือเก็บข้อมูลสำมะโน (Census) โดยมีจำนวนเกษตรกรแยกตามตำบลแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในอำเภอเทพา แยกตามตำบล

ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ราย)
ปากบาง	14
ลำไพร	14
เทพา	8
ท่าม่วง	1
สะกอม	3
เกาะสบบ้า	1
วังใหญ่	1
รวม	42

ที่มา : กรมปศุสัตว์, 2553ช

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล (Personal Interview) ด้วยการใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ให้ได้จำนวนตัวอย่างตามที่กำหนดและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเป็นลายลักษณ์อักษรสามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังได้ซึ่งแบบสอบถามจะมีทั้งแบบเปิดและแบบปิดเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์มีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้ (ภาคผนวก)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา เช่น เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ตำแหน่งในชุมชน การรับข้อมูลข่าวสาร รายได้จากอาชีพหลัก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา เช่น รูปแบบการเลี้ยง การจัดการการเลี้ยงแพะ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อในปัจจุบันของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

เมื่อสร้างแบบสอบถามเบื้องต้นเสร็จแล้วนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-test) ในพื้นที่ศึกษา จำนวน 10 ตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลในแง่ของความง่ายในการถาม-ตอบ (Simplicity) ข้อมูลตรงตามเนื้อหาสาระที่ต้องการ และน่าเชื่อถือทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ก่อนนำไปเป็นแบบสอบถามสำรวจข้อมูลจริง

สำหรับคำถามปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ใช้คำถามในลักษณะแสดงความคิดเห็น โดยการให้คะแนนซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้ คือ

คะแนน 5	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
คะแนน 4	หมายความว่า	มีปัญหามาก
คะแนน 3	หมายความว่า	มีปัญหาปานกลาง
คะแนน 2	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
คะแนน 1	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

3.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลผ่านทางโปรแกรม Microsoft office Excel และโปรแกรม SPSS โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

3.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Description Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติอย่างง่าย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์

- 1) ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
- 2) ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพาจังหวัดสงขลา
- 3) ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

สำหรับการแปรผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยใช้กรอบการพิจารณาดังนี้

ระดับคะแนน 4.50-5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
ระดับคะแนน 3.50-4.49	หมายความว่า	มีปัญหามาก
ระดับคะแนน 2.50-3.49	หมายความว่า	มีปัญหาปานกลาง
ระดับคะแนน 1.50-2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
ระดับคะแนน 1.00-1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

3.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

เป็นการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะ โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ ที่มีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ในการศึกษานี้ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเลี้ยงแพะซึ่งเป็นตัวแปรตามกับปัจจัยทาง สังคม เศรษฐกิจ และการจัดการผลิตแพะเนื้อ ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ดังนี้

$$Y = f(\text{EDU, HHM, LAND, GROUP, DEBT, EXP, PRICE})$$

โดยที่	Y	=	จำนวนแพะที่เลี้ยงในวันที่สำรวจ (ตัว)
	EDU	=	การศึกษาในโรงเรียนของเกษตรกร (ปี)
	HHM	=	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เลี้ยงแพะ (คน)
	LAND	=	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)
	GROUP	=	การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ 1 = เป็นสมาชิก 0 = ไม่เป็นสมาชิก
	DEBT	=	การมีหนี้สิน 1 = มีภาระหนี้ 0 = ไม่มีภาระหนี้
	EXP	=	ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ (ปี)
	PRICE	=	ราคาจำหน่ายแพะ (บาท/กิโลกรัม)

ในการศึกษานี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS และพิจารณาค่าสถิติที่ได้จากผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1) ค่า P-Value ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัว มีนัยสำคัญทางสถิติในการอธิบายสมการหรือไม่ ถ้าค่า P-Value ของตัวแปรอิสระมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$ หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

2) ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด (Coefficient of Multiple Determination : R^2) เป็นค่าที่บอกถึงความสามารถของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการอธิบายความแปรปรวนหรือการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามในรูปเปอร์เซ็นต์ ค่า R จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1

3) ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด ปรับองศาความเป็นอิสระ (Adjusted R^2)

4) ค่า P-Value ของค่าสถิติ F เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการอธิบายสมการหรือไม่ ถ้าค่า P-Value ของค่าสถิติ F มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า สมการนี้มีความสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร ในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า (2) ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้า (3) ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร และ (4) ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร ซึ่งรายละเอียดของผลการวิจัยมีดังนี้

4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า ในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยได้จำแนกลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าออกเป็น 2 หัวข้อ คือ (1) ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า (2) ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า

ข้อมูลลักษณะทางสังคมของเกษตรกรประกอบด้วย เพศและอายุ สถานภาพสมรส การนับถือศาสนา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและช่วงอายุของสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เลี้ยงแพะ ระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกร ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะและงานอดิเรกของเกษตรกร โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

1) เพศและอายุ

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 59.5 เป็นเพศชาย และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 40.5 โดยมีอายุระหว่าง 41-50 ปี ในสัดส่วนที่มากที่สุดร้อยละ 40.5 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 51-60 ปี และ 30-40 ปี ในสัดส่วนที่เท่ากันร้อยละ 21.4 ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 11.9 และช่วงอายุ มากกว่า 60 ปี ร้อยละ 4.8 โดยเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 44 ปี

2) สถานภาพสมรส

เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้วร้อยละ 76.2 รองลงมาคือ สถานภาพโสด และสถานภาพหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 14.3 และ 9.5 ตามลำดับ กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรสแล้วค่อนข้างมาก เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30-60 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงานและมีบุตร

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	25	59.5
หญิง	17	40.5
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 30	5	11.9
30 - 40	9	21.4
41 - 50	17	40.5
51 - 60	9	21.4
มากกว่า 60	2	4.8
เฉลี่ย	44.0	
สถานภาพสมรส		
โสด	6	14.3
สมรส	32	76.2
หย่าร้าง	4	9.5
ศาสนา		
พุทธ	15	35.7
อิสลาม	27	64.3
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1 - 2	1	2.4
3 - 4	18	42.9
5 - 6	17	40.5
มากกว่า 6	6	14.2
เฉลี่ย	4.7	
ช่วงอายุสมาชิกในครัวเรือน (ปี)*		
น้อยกว่า 15	46	23.1
15- 30	54	27.1
31- 45	39	19.6
46-60	45	22.6
มากกว่า 60	15	7.6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เลี้ยงแพะ (คน)		
1	5	11.9
2	29	69.0
3	6	14.3
มากกว่า 3	2	4.8
เฉลี่ย	2.1	
ระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกร		
ประถมศึกษา	21	50.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	5	11.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	7	16.7
อนุปริญญา (ปวส.)	2	4.8
ปริญญาตรี	7	16.7
ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครัวเรือน		
ประถมศึกษา	3	7.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	9.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	9	21.4
อนุปริญญา (ปวส.)	2	4.8
ปริญญาตรี	22	52.4
สูงกว่าปริญญาตรี	2	4.8
การเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ		
ไม่เป็น	22	52.4
เป็น	20	47.6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
งานอดิเรกของเกษตรกร *		
ชมโทรทัศน์	27	64.3
อ่านหนังสือ	6	14.3
ชมภาพยนตร์	1	2.4
ออกกำลังกาย	14	33.3
เล่นอินเทอร์เน็ต	1	2.4
ปลูกต้นไม้	27	64.3
อื่นๆ	9	21.4

หมายเหตุ : * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3) การนับถือศาสนา

เกษตรกรนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 64.3 และนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 35.7 จากสัดส่วนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่นับถือศาสนาอิสลาม นิยมเลี้ยงแพะมากกว่าเกษตรกรที่นับถือศาสนาอื่นซึ่งสอดคล้องกับ เขมพิชชา เพชรฤทธิ์ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า การเลี้ยงแพะจะพบมากในกลุ่มของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งชาวไทยมุสลิมจะบริโภคเนื้อแพะและใช้เนื้อแพะในพิธีต่างๆ ของศาสนา

4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและช่วงอายุของสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 42.9 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน รองลงมามีจำนวนสมาชิกระหว่าง 5-6 คนร้อยละ 40.5 โดยมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.7 คน เมื่อพิจารณาถึงช่วงอายุของสมาชิกในครัวเรือนพบว่าส่วนใหญ่สมาชิกมีอายุในช่วงระหว่าง 15-30 ปี และช่วงอายุไม่เกิน 15 ปีคิดเป็นร้อยละ 27.1 และร้อยละ 23.1 ตามลำดับ

5) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เลี้ยงแพะ

ครัวเรือนของเกษตรกรส่วนใหญ่มีสมาชิกที่ช่วยเลี้ยงแพะจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมามีสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยเลี้ยงแพะจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 มีสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยเลี้ยงแพะจำนวน 1 คนร้อยละ 11.9 และมีเพียงร้อยละ 4.8 ที่มีสมาชิกที่ช่วยเลี้ยงแพะมากกว่า 3 คน โดยมีสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยเลี้ยงแพะเฉลี่ย 2.1 คน ซึ่งการที่เกษตรกรจะตัดสินใจเลี้ยงแพะจะต้องมีสมาชิกในครัวเรือนช่วยเหลือในการเลี้ยงแพะ เพราะการเลี้ยงแพะไม่ได้เป็นอาชีพหลักของหัวหน้าครอบครัว

6) ระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกร

เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะครึ่งหนึ่งมีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 16.7 เท่ากัน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 11.8 และมีการศึกษาระดับอนุปริญญา (ปวส.) ในสัดส่วนน้อยที่สุดคือร้อยละ 4.8 และจากการศึกษาไม่พบผู้ไม่ได้รับการศึกษาและมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังได้รับการศึกษาน้อยอยู่และได้รับการศึกษาในภาคบังคับเป็นส่วนมากเท่านั้น

7) ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครัวเรือน

สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ 52.4 รองลงมาคือมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 21.4 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 9.5 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 7.1 มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา (ปวส.) และสูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 4.8 เท่ากัน จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าเกษตรกรมีแนวคิดและค่านิยมสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ได้รับการศึกษามากขึ้นและมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าตนเอง

8) การเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ

เกษตรกรไม่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะร้อยละ 52.4 และเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะร้อยละ 47.6 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันทั้งสองกลุ่ม จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงแพะจะขายแพะได้ราคาดีกว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงแพะ

9) งานอดิเรกของเกษตรกร

เกษตรกรมีงานอดิเรกมากมายหลายรูปแบบทั้งนี้เพื่อช่วยให้เกิดการผ่อนคลายจากภารกิจประจำวัน โดยงานอดิเรกที่เกษตรกรเลือกทำเป็นส่วนใหญ่ คือ การชมโทรทัศน์ และการปลูกต้นไม้ คิดเป็นร้อยละ 64.3 เท่ากันซึ่งพบว่าเป็นงานอดิเรกที่เป็นกิจกรรมของครอบครัวทำให้สมาชิกในครอบครัวใช้เวลาว่างร่วมกัน

4.1.2. ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า

ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า ประกอบด้วย อาชีพหลัก รายได้ส่วนบุคคล และรายได้ของครอบครัว รายได้จากการเลี้ยงแพะในปี 2553 สถานะการใช้จ่ายของครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย พื้นที่ถือครองและพื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตร สภาวะหนี้สิน และจำนวนหนี้สิน แหล่งเงินกู้ วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน ทรัพย์สินของครอบครัว โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.2)

1) อาชีพหลัก

เกษตรกรส่วนใหญ่หรือร้อยละ 76.1 ทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย ร้อยละ 7.1 และอาชีพรับราชการ รับจ้างทั่วไปและทำการประมงร้อยละ 4.8 เท่ากัน และมี

เกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อเป็นอาชีพหลักร้อยละ 2.4 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก เพราะเป็นพืชเศรษฐกิจของภาคใต้และให้ผลตอบแทนดี

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา

จังหวัดสงขลา

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
รับราชการ	2	4.8
ค้าขาย	3	7.1
รับจ้างทั่วไป	2	4.8
ประมง	2	4.8
ทำสวนยาง	32	76.1
เลี้ยงไก่เนื้อ	1	2.4
รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ย (บาทต่อเดือน)		
น้อยกว่า 5,000	3	7.1
5,000 - 10,000	8	19.2
10,001-15,000	19	45.2
15,001-20,000	9	21.4
20,001-25,000	3	7.1
รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย (บาทต่อเดือน)		
น้อยกว่า 10,000	3	7.1
10,000 -15,000	8	19.0
15,001- 20,000	12	28.6
20,001- 25,000	8	19.0
25,001- 30,000	5	11.9
มากกว่า 30,000	6	14.4
รายได้จากการเลี้ยงแพะในปี 2553 (บาทต่อปี)		
น้อยกว่า 5,000	1	2.4
5,000 - 10,000	11	26.2
10,001 - 15,000	11	26.2
15,001 - 20,000	11	26.2
20,001 - 25,000	1	2.4
มากกว่า 25,000	7	16.6

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
สถานการณ์ใช้จ่ายเฉลี่ยของครอบครัว		
รายได้มากกว่ารายจ่าย	9	21.4
รายได้ประมาณเท่ากับรายจ่าย	31	73.8
รายจ่ายมากกว่ารายได้	2	4.8
ลักษณะที่อยู่อาศัย		
บ้านของตนเอง	31	73.8
บ้านพ่อ/แม่	10	23.8
บ้านญาติ	1	2.4
พื้นที่ถือครองทั้งหมด (ไร่)		
ไม่เกิน 10	17	40.5
11 – 20	20	47.6
21-30	2	4.8
มากกว่า 30	3	7.1
เฉลี่ย	14.5	
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)		
ไม่เกิน 10	21	50.0
11 – 20	16	38.1
21-30	3	7.1
มากกว่า 30	2	4.8
เฉลี่ย	13.2	
ภาวะหนี้สิน		
ไม่มี	13	31.0
มี	29	69.0
จำนวนหนี้สิน (บาท)	(n = 29)	
ไม่เกิน 50,000	18	62.1
50,001-100,000	4	13.8
100,001-200,000	3	10.3
มากกว่า 200,000	4	13.8

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
แหล่งเงินกู้*	(n = 29)	
ธกส.	15	51.7
ธนาคารพาณิชย์	6	20.7
กองทุนหมู่บ้าน	9	31.0
สหกรณ์ออมทรัพย์	2	6.9
นอกระบบ	6	20.7
วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน *	(n = 29)	
เลี้ยงแพะ	18	62.1
ซื้อสิ่งของอำนวยความสะดวก	7	24.1
ลงทุนค้าขาย	2	6.9
ทำสวน	14	48.3
ทำประมง	1	3.4
อื่นๆ	5	17.2
ทรัพย์สินของครอบครัว*		
รถยนต์	18	42.8
จักรยานยนต์	40	95.2
เครื่องปรับอากาศ	3	7.1
คอมพิวเตอร์	12	28.6
โทรทัศน์	40	95.2
วิทยุ	28	66.7

หมายเหตุ : * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2) รายได้ส่วนบุคคล และรายได้ของครอบครัว

เกษตรกรมีรายได้ในช่วง 10,001-15,000 บาทต่อเดือนในสัดส่วนมากที่สุดคือ ร้อยละ 45.2 รองลงมา มีรายได้ช่วง 15,001-20,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 21.4 มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือนและมีรายได้ช่วงช่วง 20,001-25,000 บาทต่อเดือนในสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 7.1

เกษตรกรมีรายได้ของครอบครัวในช่วง 15,001-20,000 บาทต่อเดือนในสัดส่วนมากที่สุดคือร้อยละ 28.6 รองลงมา รายได้ช่วง 10,001 -15,000 บาทและ 20,001-25,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 19.0 เท่ากันมีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 14.4 มีรายได้ในช่วง 25,001-30,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 11.9 และรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 7.1 จะเห็นได้ว่า

ระดับรายได้ของครอบครัวยังไม่มากนัก ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงแพะเป็นอาชีพเสริม

3) รายได้จากการเลี้ยงแพะในปี 2553

เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงแพะ 5,000-10,000 , 10,001-15,000 และ 15,001-20,000 บาทต่อปีร้อยละ 26.2 เท่ากัน รองลงมารายได้จากการเลี้ยงแพะมากกว่า 25,000 บาทต่อปี ร้อยละ 16.6 และรายได้จากการเลี้ยงแพะของเกษตรกรน้อยกว่า 5,000 และ 20,001-25,000 บาทต่อปี ร้อยละ 2.4 เท่ากัน จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่ารายได้จากการเลี้ยงแพะค่อนข้างน้อยเนื่องเกษตรกรมีวิธีการจัดการเลี้ยงแพะที่ไม่เหมาะสมจึงทำให้ผลผลิตที่ได้มีน้อยทั้งปริมาณและคุณภาพ

4) สถานะการใช้จ่ายของครอบครัว

เกษตรกรมีสถานะการใช้จ่ายรายได้ประมาณเท่ากับรายจ่ายเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 73.8 รองลงมาสถานะการใช้จ่ายของครอบครัวรายได้มากกว่ารายจ่ายร้อยละ 21.4 รายจ่ายมากกว่ารายได้ร้อยละ 4.8 รายได้จากการเลี้ยงแพะสามารถมาเกือหนุนรายจ่ายในครอบครัว

5) ลักษณะที่อยู่อาศัยของเกษตรกร

ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านของตนเองร้อยละ 73.8 เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นบ้านพ่อแม่ร้อยละ 23.8 และเป็นบ้านญาติร้อยละ 2.4 สอดคล้องกับอายุของเกษตรกรที่ส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่มีครอบครัว

6) พื้นที่ถือครองและพื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตร

เกษตรกรมีพื้นที่ถือครอง 11-20 ไร่ในสัดส่วนมากที่สุดคือร้อยละ 47.6 รองลงมา น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ ร้อยละ 40.5 มากกว่า 30 ไร่ ร้อยละ 7.1 และมีพื้นที่ถือครอง 21-30 ไร่ ร้อยละ 4.8 โดยเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 14.5 ไร่

เกษตรกรครึ่งหนึ่งมีพื้นที่ในการทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ รองลงมา มีพื้นที่ 11-20 ไร่ ร้อยละ 38.1 มีพื้นที่ 21-30 ไร่ และมากกว่า 30 ไร่ ร้อยละ 7.1 และร้อยละ 4.8 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 13.2 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้ทำสวนยาง

7) ภาวะหนี้สิน และจำนวนหนี้สิน

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 69.0 มีหนี้สินและที่เหลือร้อยละ 31.0 ไม่มีหนี้สิน โดยเกษตรกรที่มีหนี้สินร้อยละ 62.1 มีจำนวนหนี้สินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท มีจำนวนหนี้สินในช่วง 50,001-100,000 บาทและมากกว่า 200,000 บาทร้อยละ 13.8 เท่ากันและมีจำนวนหนี้สินในช่วง 100,001-200,000 บาทร้อยละ 10.3

8) แหล่งเงินกู้และวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

เกษตรกรที่มีหนี้สินส่วนใหญ่ร้อยละ 51.7 กู้เงินจาก ธกส. รองลงมา กู้เงินกองทุนหมู่บ้านร้อยละ 31.0 และกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์และนอกระบบร้อยละ 20.7 เท่ากัน และจะกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ในสัดส่วนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 6.9

เมื่อสอบถามถึงวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่กู้เงินมาเพื่อลงทุนในการเลี้ยงแพะร้อยละ 62.1 รองลงมากู้เงินเพื่อทำสวนร้อยละ 48.3 กู้เงินเพื่อซื้อสิ่งของอำนวยความสะดวกร้อยละ 24.1 ลงทุนค้าขายร้อยละ 6.9 ทำประมงร้อยละ 3.4 และอื่นๆร้อยละ 17.2 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรกู้เงินมาเพื่อลงทุนในกิจกรรมทางการเกษตรเป็นหลัก

9) ทรัพย์สินของครอบครัว

เกษตรกรมีทรัพย์สินเครื่องใช้อำนวยความสะดวกในครัวเรือนหลายอย่างซึ่งส่วนใหญ่หรือร้อยละ 95.2 จะมี รถจักรยานยนต์และโทรทัศน์ รองลงมามีวิทยุร้อยละ 66.7 และมีรถยนต์ร้อยละ 42.8 สำหรับเกษตรกรที่มีบุตรกำลังศึกษาจะมีคอมพิวเตอร์คิดเป็นร้อยละ 28.6 ส่วนประเภททรัพย์สินของครอบครัวที่เกษตรกรมีในสัดส่วนน้อยที่สุด คือ เครื่องปรับอากาศคิดเป็นร้อยละ 7.1 เท่านั้น

4.2 ลักษณะการจัดการผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า

ลักษณะการจัดการผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าประกอบด้วย ลักษณะการจัดการภายในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า การใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยงและความพอใจในราคาที่ได้รับและการได้รับข้อมูลข่าวสารและความช่วยเหลือของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ลักษณะการจัดการภายในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า

ข้อมูลลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าประกอบด้วย ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ ผู้รับผิดชอบในการเลี้ยงแพะของครอบครัว การมีโรงเรือน โรงเรือนเลี้ยงแพะและสภาพโรงเรือน ต้นทุนในการสร้างโรงเรือน พันธุ์และจำนวนแพะที่เลี้ยงในปัจจุบัน วิธีการผสมพันธุ์แพะและการคัดเลือกพ่อพันธุ์ การมีแปลงหญ้าในการเลี้ยงแพะและลักษณะของแปลงหญ้า ประเภทของอาหารที่ใช้เลี้ยงแพะ แหล่งซื้ออาหารข้น การป้องกันโรค การกำจัดพยาธิ และการให้แร่ธาตุเพิ่มเติม การจัดการมูลแพะและการนำมูลแพะไปใช้ประโยชน์ การบันทึกรายรับ-รายจ่ายของกิจกรรมการเลี้ยงแพะ ประมาณการต้นทุนเฉลี่ยในการเลี้ยงแพะปี 2553 โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.3)

1) ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ

เกษตรกรเลี้ยงแพะมาแล้วในช่วง 3-5 ปี มีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 38.1 รองลงมา มีประสบการณ์เลี้ยงแพะน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี ร้อยละ 26.2 มีประสบการณ์เลี้ยงแพะมาแล้วมากกว่า 8 ปี ร้อยละ 19.0 และร้อยละ 16.7 มีประสบการณ์เลี้ยงแพะ 6-8 ปี โดยเกษตรกรมีประสบการณ์เลี้ยงแพะเฉลี่ย 5.3 ปี จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะระดับหนึ่งจึงหันมาเลี้ยงแพะเชิงการค้า

2) ผู้รับผิดชอบในการเลี้ยงแพะของครอบครัว

เกษตรกรเกือบทั้งหมดหรือร้อยละ 95.2 จะใช้แรงงานของหัวหน้าครอบครัวเป็นหลักและใช้แรงงานของคนในครอบครัวช่วยเลี้ยงร้อยละ 88.1 มีเพียงเกษตรกร 2 รายร้อยละ 4.8 เท่านั้นที่มีจะจ้างแรงงานในการเลี้ยงแพะ

3) การมีโรงเรียนเลี้ยงแพะ สภาพโรงเรียนและต้นทุนในการสร้างโรงเรียน

เกษตรกรที่ศึกษาทั้งหมดมีการเลี้ยงแพะในโรงเรียน และสถานที่ตั้งของโรงเรียนเลี้ยงแพะส่วนใหญ่มีน้ำท่วมเป็นบางฤดูร้อยละ 64.3 และร้อยละ 33.3 ที่น้ำไม่เคยท่วมขังเลยแต่มีเกษตรกรจำนวน 1 รายร้อยละ 2.4 เท่านั้นที่มีสภาพโรงเรียนน้ำท่วมทุกปี จากการสังเกตพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีความรู้ในการเลือกสถานที่ตั้งโรงเรียน โดยเลือกสร้างในที่น้ำไม่ท่วมขังแต่ที่มีน้ำท่วมขังบ้างในบางปี เกิดจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงฝนตกหนักเกินไป

เกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนในการสร้างโรงเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ร้อยละ 64.3 รองลงมามีต้นทุน 10,001-30,000 บาท และมากกว่า 30,000 บาทร้อยละ 2.4 โดยมีต้นทุนในการสร้างโรงเรียนเฉลี่ย 13,119 บาท อย่างไรก็ตามสภาพโรงเรียนของเกษตรกรไม่ค่อยได้มาตรฐาน เพราะใช้ต้นทุนต่ำและใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นมาสร้างโรงเรียนเพื่อให้แพะได้อยู่อาศัยหลบแดดหลบฝนเท่านั้นและเงินลงทุนส่วนใหญ่จะนำไปใช้ในการซื้อพันธุ์แพะ

4) พันธุ์และจำนวนแพะที่เลี้ยงในปัจจุบัน

เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงแพะอยู่ในช่วง 21-25 ตัวร้อยละ 81.0 รองลงมาเลี้ยงแพะอยู่ในช่วง 26-30 ตัวร้อยละ 11.9 และมากกว่า 30 ตัวร้อยละ 7.1 โดยเกษตรกรเลี้ยงแพะเฉลี่ย 24.5 ตัว จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าสาเหตุที่ต้องเลี้ยงไม่เกิน 25 ตัว เพราะพืชอาหารสัตว์มีไม่เพียงพอ

พันธุ์แพะที่เกษตรกรเลี้ยงร้อยละ 52.7 เป็นพันธุ์พื้นเมืองและร้อยละ 47.3 เป็นพันธุ์ลูกผสมเกษตรกรในพื้นที่ศึกษาไม่เลี้ยงแพะพันธุ์ต่างประเทศเนื่องจากพ่อแม่พันธุ์มีราคาสูงและไม่ทนต่อสภาพแวดล้อม

5) วิธีการผสมพันธุ์แพะและการคัดเลือกพ่อพันธุ์

เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้พ่อพันธุ์ภายในฟาร์มของตนเองร้อยละ 92.9 มีเพียงร้อยละ 7.1 ที่ใช้พ่อพันธุ์จากฟาร์มอื่นและจากการศึกษาไม่พบเกษตรกรที่ใช้วิธีการผสมเทียม เนื่องจากวิธีการผสมเทียมแพะนั้นจะทำให้ยากและต้องอาศัยความชำนาญเป็นอย่างมาก

สำหรับการคัดเลือกพ่อพันธุ์ในการผสมพันธุ์นั้นเกษตรกรส่วนใหญ่หรือร้อยละ 71.4 มีการคัดเลือกพ่อพันธุ์และเกษตรกรร้อยละ 28.6 ไม่มีการคัดเลือกพ่อพันธุ์ (ผสมตัวใดก็ได้) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าส่วนใหญ่จะมีความรู้ในการคัดเลือกลักษณะที่ดีของแพะเนื้อของพ่อพันธุ์แพะเพื่อให้ได้ลูกแพะที่มีลักษณะที่ดีตามต้องการ

ตารางที่ 4.3 ลักษณะการจัดการภายในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า
ในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ(ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	11	26.2
3- 5	16	38.1
6-8	7	16.7
มากกว่า 8	8	19.0
เฉลี่ย	5.3	
ผู้รับผิดชอบในการเลี้ยงแพะของครอบครัว *		
หัวหน้าครอบครัว	40	95.2
แรงงานในครัวเรือน	37	88.1
แรงงานจ้าง	2	4.8
การมีโรงเรือนเลี้ยงแพะ		
มี	42	100.0
สภาพน้ำท่วมขังบริเวณโรงเรือน		
น้ำไม่ท่วม	14	33.3
มีน้ำท่วมบางปี	27	64.3
มีน้ำท่วมทุกปี	1	2.4
ต้นทุนในการสร้างโรงเรือน (บาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000	27	64.3
10,001 – 30,000	14	33.3
มากกว่า 30,000	1	2.4
เฉลี่ย	13,119	
จำนวนแพะที่เลี้ยงในปัจจุบัน (ตัว)		
21-25	34	81.0
26- 30	5	11.9
มากกว่า 30	3	7.1
เฉลี่ย	24.5	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
พันธุ์แพะที่เลี้ยงในปัจจุบัน*		
พันธุ์พื้นเมือง	29	52.7
พันธุ์ลูกผสม	26	47.3
วิธีการผสมพันธุ์แพะ		
ใช้พ่อพันธุ์ภายในฟาร์ม	39	92.9
ใช้พ่อพันธุ์จากฟาร์มอื่น	3	7.1
การคัดเลือกพ่อพันธุ์ในการผสมพันธุ์		
ไม่มีการคัดเลือกพ่อพันธุ์	12	28.6
มีการคัดเลือกพ่อพันธุ์	30	71.4
การมีแปลงหญ้าในการเลี้ยงแพะ		
มี	39	92.9
ไม่มี	3	7.1
ลักษณะของแปลงหญ้า	(n= 39)	
แปลงหญ้าที่ปลูกไว้ในที่ดินของตนเอง	21	53.8
แปลงหญ้าในที่ดินสาธารณะ	18	46.2
ประเภทของอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงแพะ		
อาหารหยาบอย่างเดียว	11	26.2
ทั้งอาหารหยาบและอาหารข้น	31	73.8
แหล่งที่ซื้ออาหารข้น*	(n=31)	
ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์	19	61.3
ได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ	16	51.6
การป้องกันโรค		
มีการทำวัคซีนป้องกัน	37	88.1
ไม่ได้ทำวัคซีนป้องกัน	5	11.9
การกำจัดพยาธิ		
มีการกำจัดพยาธิ	40	95.2
ไม่ได้มีการกำจัดพยาธิ	2	4.8

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
การให้แร่ธาตุเพิ่มเติม (เกลือแกง แร่ธาตุก้อน)		
ไม่ให้	1	2.4
ให้	41	97.6
การจัดการมูลแพะ		
ใช้ประโยชน์ทั้งหมด	30	71.4
ใช้ประโยชน์บ้าง	12	28.6
ประโยชน์จากมูลแพะ*		
จำหน่าย	24	57.1
ใช้เป็นปุ๋ยสำหรับพื้นที่เกษตรของตนเอง	35	83.3
การบันทึก รายรับ-รายจ่ายของกิจกรรมการเลี้ยงแพะ		
บันทึก	18	42.9
ไม่บันทึก	24	57.1
ประมาณการต้นทุนเฉลี่ยในการเลี้ยงแพะปี 2553 (บาทต่อตัว)		
ค่าอาหารชั้นเฉลี่ย (n = 9)	220.0	
ค่าวัคซีน (n = 6)	42.0	
ค่ายารักษาโรค (n = 15)	36.0	
ค่าจ้างแรงงาน(n = 2)	91.5	
ค่าการจัดการแปลงหญ้า (n = 6)	51.2	

หมายเหตุ : * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

6) การมีแปลงหญ้าในการเลี้ยงแพะและลักษณะของแปลงหญ้า

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงแพะเนื้อแบบขังสลับกับปล่อยลงแปลงหญ้าเพราะสะดวก ดังนั้นเกษตรกรร้อยละ 92.9 จึงมีแปลงหญ้าในการเลี้ยงแพะมีเพียงเกษตรกร 3 รายหรือร้อยละ 7.1 ที่ไม่มีแปลงหญ้าเลี้ยงแพะ โดยเกษตรกรที่ไม่มีแปลงหญ้าจะใช้วิธีการไปตัดหญ้าและต้นกระถินบริเวณริมถนนมาใช้ในการเลี้ยงแพะ ส่วนเกษตรกรที่มีแปลงหญ้าในการเลี้ยงแพะร้อยละ 53.8 จะมีแปลงหญ้าที่ปลูกไว้ในที่ดินของตนเองและร้อยละ 46.2 ที่เป็นแปลงหญ้าในสถานที่สาธารณะ ซึ่งโดยทั่วไปแพะกินอาหาร 10 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวในแต่ละวันดังนั้นเกษตรกรควรมีแปลงหญ้าใช้เลี้ยงแพะอย่างน้อย 7 ไร่จึงจะเพียงพอ

7) ประเภทของอาหารที่ใช้เลี้ยงแพะและแหล่งซื้ออาหารชั้น

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 73.8 เลี้ยงแพะโดยให้ทั้งอาหารหยาบและอาหารชั้น โดยจะให้อาหารชั้นในช่วงเช้าก่อนปล่อยแพะลงสู่แปลงหญ้าและมีการตัดหญ้า ต้นกระถินหรือพืชอาหารสัตว์อย่างอื่นมาให้แพะกินร่วมด้วยและในช่วงบ่ายจะปล่อยแพะลงสู่แปลงพืชอาหารสัตว์ และเกษตรกรร้อยละ 26.2 จะให้อาหารหยาบอย่างเดียว โดยเกษตรกรจะนำพืชอาหารสัตว์ให้แพะกินในช่วงเช้านบนโรงเรือนและปล่อยแพะลงสู่แปลงพืชอาหารสัตว์ในช่วงบ่าย จากการศึกษาไม่พบเกษตรกรให้อาหารชั้นอย่างเดียว

เกษตรกรที่มีการให้อาหารชั้นในการเลี้ยงแพะ โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะซื้ออาหารชั้นจากร้านขายอาหารสัตว์ในท้องถิ่นร้อยละ 61.3 และมีเกษตรกรจะให้อาหารชั้นแก่แพะต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนอาหารชั้นจากหน่วยงานราชการเท่านั้นร้อยละ 51.6

8) การป้องกันโรค การกำจัดพยาธิ และการให้แร่ธาตุเพิ่มเติม

เกษตรกรมีการทำวัคซีนป้องกันโรค ร้อยละ 88.1 และเกษตรกรไม่ได้มีการทำวัคซีนป้องกันโรคร้อยละ 11.9 จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ทำวัคซีนป้องกันโรคจะติดต่อกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มาทำวัคซีนแก่แพะของตน

สำหรับการกำจัดพยาธิภายนอกและพยาธิภายในนั้นเกษตรกรส่วนใหญ่หรือร้อยละ 95.2 มีการกำจัดพยาธิ โดยการซื้อยากำจัดพยาธิ และจ้างคนมากำจัดพยาธิมีเกษตรกรเพียง 2 ราย หรือร้อยละ 4.8 ไม่เคยมีการกำจัดพยาธิเลย

การให้แร่ธาตุเพิ่มเติม พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เคยให้แร่ธาตุแก่แพะเนื้อของตน ร้อยละ 97.6 บางรายให้เป็นเกลือแคงบางรายให้เป็นแร่ธาตุก้อน โดยจะวางให้แพะกินตลอดเวลา มีเพียงเกษตรกรร้อยละ 2.4 เท่านั้นที่ไม่เคยให้แร่ธาตุเลย

9) การจัดการมูลแพะและการนำมูลแพะไปใช้ประโยชน์

เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ประโยชน์จากมูลแพะทั้งหมด ร้อยละ 71.4 และเกษตรกรร้อยละ 28.6 มีการใช้ประโยชน์จากมูลแพะบ้างบางส่วนแต่ไม่ทั้งหมด จากการศึกษาไม่พบเกษตรกรที่ไม่ใช้ประโยชน์จากมูลแพะเลย

การใช้ประโยชน์จากมูลแพะเกษตรกรจำหน่ายแก่ผู้ต้องการมูลแพะไปใช้ประโยชน์ แต่เกษตรกรที่นับถือศาสนาอิสลามจะเป็นการฝังใส่กระสอบเป็นค่าตอบแทน เพราะการจำหน่ายสิ่งที่กินไม่ได้จากสัตว์ผิดหลักศาสนาและเกษตรกรจะใช้มูลแพะเป็นปุ๋ยสำหรับพื้นที่เกษตรกรของตนเช่น ใส่สวนยาง ใส่แปลงผัก ใส่แปลงพืชอาหารสัตว์ เป็นต้น

10) การบันทึกรายรับ-รายจ่ายของกิจกรรมการเลี้ยงแพะ

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.1 ไม่มีการบันทึก รายรับ-รายจ่าย ส่วนเกษตรกรอีก ร้อยละ 42.9 มีการบันทึกรายรับรายจ่าย โดยเกษตรกรที่มีการบันทึกรายรับรายจ่ายจะเป็นเกษตรกร

ที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเลี้ยงแพะสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีกำนันตึกให้เหตุผลว่ายุ่งยาก ไม่มีเวลา บันตึก บันตึกไม่เป็น

11) ประมาณการต้นทุนเฉลี่ยในการเลี้ยงแพะปี 2553

จากการสอบถามถึงต้นทุนการผลิตหลักพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ดังนั้นข้อมูลต้นทุนเฉลี่ยในหัวข้อนี้เป็นข้อมูลประมาณการจากเกษตรกรโดยค่าอาหารชั้นเฉลี่ยจะอยู่ที่ 220 บาทต่อตัวและค่าวัคซีน 42 บาทต่อตัวค่ายารักษาโรค 36 บาทต่อตัวค่าจ้างแรงงาน 91.5 บาทต่อตัวและค่าจัดการแปลงหญ้า 51.2 บาทต่อตัว

4.2.2 การใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยงและความพอใจในราคาที่ได้รับ

ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยงและความพอใจในราคาที่ได้รับประกอบด้วย การใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยง วิธีการจำหน่ายแพะ พันธุ์แพะและเพศของแพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อ น้ำหนักของแพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อและราคาจำหน่าย ความพอใจในราคาแพะที่ได้รับ (ตารางที่ 4.4)

1) การใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยง

เกษตรกรทุกรายจะเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อจำหน่ายให้บุคคลอื่นซึ่งสอดคล้องกับเกษตรกรที่เลือกศึกษาบางรายจะใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยงในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาร้อยละ 7.1 และมีเพียง 1 รายหรือร้อยละ 2.4 มีการใช้บริโภคในครัวเรือน เป็นที่น่าสังเกตว่าเกษตรกรนำแพะที่เลี้ยงมาบริโภคในครัวเรือนในสัดส่วนที่น้อย อาจเนื่องจากเกษตรกรจะซื้อมาบริโภคเท่าที่พอกินโดยมิได้ฆ่าแพะทั้งตัว

2) วิธีการจำหน่ายแพะ

เกษตรกรทุกรายจำหน่ายแพะเนื้อ โดยการชั่งน้ำหนัก โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 69.0 จำหน่ายแพะให้แก่ผู้ซื้อภายในจังหวัด รองลงมาร้อยละ 45.2 จำหน่ายแพะให้แก่ผู้ซื้อภายในหมู่บ้านมีเกษตรกรเพียง 1 รายหรือร้อยละ 2.4 ที่จำหน่ายแพะเนื้อให้แก่ผู้ซื้อจากต่างจังหวัด จากการศึกษาพบว่าวิธีการจำหน่ายแพะให้แก่ผู้ซื้อแพะในจังหวัดและผู้ซื้อต่างจังหวัดจะติดต่อกับผู้ซื้อแพะในหมู่บ้านเป็นผู้พามาซื้อแพะเนื้อกับเกษตรกร

3) พันธุ์แพะและเพศของแพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อ

ส่วนใหญ่ผู้ซื้อแพะนิยมซื้อแพะพันธุ์พื้นเมืองร้อยละ 64.3 รองลงมาเป็นพันธุ์ลูกผสมร้อยละ 35.7 จากการศึกษาไม่พบผู้ซื้อแพะพันธุ์ต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการบริโภคของผู้บริโภคทั้งในพื้นที่และประเทศใกล้เคียงที่นิยมแพะพันธุ์พื้นเมืองมากกว่าพันธุ์ลูกผสม

ผู้ซื้อส่วนใหญ่ร้อยละ 64.3 จะไม่มีการเลือกเพศจะเพศไหนก็ได้ถ้าได้น้ำหนักที่ต้องการ รองลงมาผู้ซื้อเลือกซื้อแพะเพศผู้ร้อยละ 26.2 เนื่องจากแพะเพศผู้มีขนาดตัวใหญ่น้ำหนักมากกว่าแพะเพศเมีย

4) นำหนักของแพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อและราคาจำหน่าย

โดยนำหนักของแพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อ เฉลี่ยอยู่ที่ 18.8 กิโลกรัมต่อตัวและราคาจำหน่าย ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.8 จะอยู่ที่ราคาช่วง 130-150 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาร้อยละ 42.9 จะจำหน่าย ในราคาน้อยกว่า 130 บาทต่อกิโลกรัมและมีเพียงร้อยละ 2.3 ที่จำหน่ายในราคามากกว่า 150 บาทต่อกิโลกรัม โดยราคาจำหน่ายแพะอยู่ที่ 133 บาทต่อกิโลกรัม จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าราคาจำหน่ายดังกล่าวถูกกำหนดโดยผู้ซื้อ

ตารางที่ 4.4 การใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยงและความพอใจในราคาที่ได้รับ

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
การใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยงแพะ *		
บริโภคในครัวเรือน	1	2.4
ฆ่าเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา	3	7.1
จำหน่ายให้บุคคลอื่น	42	100
วิธีการจำหน่ายแพะ*		
จำหน่ายผู้ซื้อภายในหมู่บ้าน	19	45.2
จำหน่ายผู้ซื้อภายในจังหวัด	29	69.0
จำหน่ายผู้ซื้อจากต่างจังหวัด	1	2.4
พันธุ์แพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อ		
พันธุ์ลูกผสม	15	35.7
พันธุ์พื้นเมือง	27	64.3
เพศของแพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อ		
เพศผู้	11	26.2
เพศเมีย	4	9.5
ไม่เลือกเพศ	27	64.3
น้ำหนักของแพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อเฉลี่ย (กิโลกรัมต่อตัว)	18.8	
ราคาจำหน่าย (บาทต่อกิโลกรัม)		
น้อยกว่า 130	18	42.9
130 – 150	23	54.8
มากกว่า 150	1	2.3
เฉลี่ย	133	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
ความพอใจในราคาแพะที่ได้รับ		
ไม่พอใจ	3	7.1
พอใจ	39	92.9

หมายเหตุ : * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

5) ความพอใจในราคาแพะที่ได้รับ

เกษตรกรส่วนใหญ่พอใจในราคาที่ได้รับร้อยละ 92.9 และที่ไม่พอใจในราคาแพะเนื้อที่ขายได้ร้อยละ 7.1 เกษตรกรจะพอใจในราคาแพะที่ขายได้ เพราะเกษตรกรจะเลี้ยงแพะแบบปล่อยแพะให้ไปแทะเล็มหญ้าเองสลับกับการต้องหาหญ้าและใบกระถินมาให้แพะกินในโรงเรือน ทำให้การเลี้ยงแพะต้นทุนน้อย ส่วนเกษตรกรที่ไม่พอใจในราคาขายแพะเพราะว่าราคาขายแพะในแต่ละที่จะไม่เท่ากันตนเองได้ราคาน้อยกว่าเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง

4.2.3 การได้รับข้อมูลข่าวสารและความช่วยเหลือของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า

ผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะเนื้อ การได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการที่ผ่านมาในการเลี้ยงแพะ ความต้องการให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือสนับสนุนในการเลี้ยงแพะ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.5)

1) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะเนื้อ

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 90.5 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากทางผู้ใหญ่บ้านจะต้องมีการประชุม ณ ที่ว่าการอำเภออย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งทางส่วนราชการจึงฝากข้อมูลข่าวสารผ่านผู้ใหญ่บ้านมาแจ้งแก่เกษตรกรหรือในบางครั้งจะลงไปพบเกษตรกรโดยตรง รองลงมาร้อยละ 28.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านทางโทรทัศน์สอดคล้องกับงานอดิเรกของเกษตรกรที่นิยมชมโทรทัศน์และถัดมาคือ การได้รับข่าวสารจากวารสารต่างๆ ร้อยละ 21.4

2) การได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการในช่วงที่ผ่านมาในการเลี้ยงแพะ

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 64.3 ได้รับสนับสนุนปัจจัยผลิตต่างๆจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องภายใต้โครงการไทยเข้มแข็งได้แก่ อาหาร เวชภัณฑ์ วิตามิน เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ เป็นต้น ส่วนการได้รับความช่วยเหลือจากส่วนราชการน้อยที่สุดคือ ความช่วยเหลือด้านการตลาดแพะร้อยละ 11.9 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผลผลิตแพะยังไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด

3) ความต้องการให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือสนับสนุนในการเลี้ยง

แพะ

เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานราชการช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดหาพ่อแม่พันธุ์แพะเนื้อให้เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.8 เนื่องจากพ่อแม่พันธุ์แพะที่ดีในภาคใต้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ในปัจจุบันจะต้องนำพ่อแม่พันธุ์แพะมาจากทางภาคกลางโดยผ่านพ่อค้าคนกลางจึงทำให้ราคาพ่อแม่พันธุ์แพะค่อนข้างสูงดังนั้นเกษตรกรจึงอยากให้หน่วยงานราชการช่วยจัดหาที่ผลิตพ่อแม่พันธุ์รวมถึงช่วยเหลือในเรื่องการขนส่งด้วยนอกจากนี้คือ เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนปัจจัยการผลิตรวมถึงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไปตรวจดูแลฟาร์มอย่างสม่ำเสมอโดยคิดเป็นร้อยละ 66.7 เท่ากัน

ตารางที่ 4.5 การได้รับข้อมูลข่าวสารและความช่วยเหลือของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะเนื้อ*		
หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	38	90.5
วารสาร	9	21.4
หนังสือพิมพ์	3	7.1
โทรทัศน์	12	28.6
วิทยุ	4	9.5
อินเทอร์เน็ต	1	2.4
การได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการที่ผ่าน มาในการเลี้ยงแพะ *		
พันธุ์แพะ	15	35.7
เงินทุน/แหล่งเงินกู้	17	40.5
สนับสนุนปัจจัยการผลิต	27	64.3
ด้านการตลาดแพะ	5	11.9
การฝึกอบรม	26	61.9
ข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับแพะ	17	40.5

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=42)	ร้อยละ
ความต้องการให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือสนับสนุนในการเลี้ยงแพะ*		
จัดหาพ่อแม่พันธุ์ให้	31	73.8
ด้านการตลาดและจัดหาแหล่งจำหน่าย	9	21.4
สนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เวชภัณฑ์ วัคซีน เมล็ดพันธุ์หญ้า ฯลฯ	28	66.7
ด้านการอบรมให้ความรู้ในการเลี้ยง	22	52.4
จัดหาแหล่งเงินทุนและสินเชื่อให้กู้เพื่อการลงทุน	18	42.9
ต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไปตรวจดูแล สม่ำเสมอ	28	66.7

หมายเหตุ : * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ ในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา มีปัญหาและอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพในด้านต่างๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้(ตารางที่ 4.6)

1) ด้านเงินทุน

ประเด็นการขาดแคลนเงินทุนโดยเป็นปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในการลงทุนเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรต้องมีการลงทุนสร้างโรงเรือนและขยายการผลิตซึ่งต้องใช้เงินทุนค่อนข้างสูงเกษตรกรจะต้องมีการกู้ยืมเงินจากแหล่งต่างๆ

ปัญหาอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงเป็นปัญหาในระดับปานกลางหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาเนื่องจากการขาดแคลนเงินทุนทำให้เกษตรกรมีทางเลือกไม่มากในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่อัตราดอกเบี้ยต่ำ

2) ด้านการจัดการฟาร์มแพะ

ประเด็นการจัดการฟาร์มแพะที่เป็นปัญหาระดับมากของเกษตรกรคือ อาหารชั้นมีราคาแพง ขาดแคลนพ่อแม่พันธุ์ที่ดี พืชอาหารสัตว์ไม่เพียงพอและพื้นที่เลี้ยงแพะไม่เพียงพอโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3, 4.1, 4.0 และ 3.9 ตามลำดับ ราคาอาหารมีราคาแพงเกษตรกรจึงไม่มีกำลังซื้อแพะพันธุ์ดีมีคุณภาพหายากและมีราคาสูง ในฤดูฝนแพะไม่สามารถออกไปทะเล็มพืชอาหารสัตว์ได้ บางครั้งพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ถูกน้ำท่วมขัง

3) ด้านการดูแลสุขภาพแพะ

ประเด็นการดูแลสุขภาพแพะที่เป็นปัญหาในระดับมากของเกษตรกรคือ ยารักษาโรคมมีราคาแพงและมีปัญหาเรื่องพยาธิของแพะโดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5 เท่ากันเนื่องจากภาคใต้มีฝนตกชุก อุณหภูมิและความชื้นสูงในสภาพชื้นแฉะและแปลงหญ้าจะมีตัวอ่อนและไข่พยาธิอยู่มากและเห็บ หมัด ไร จะเจริญเติบโตได้ดีในสภาวะแวดล้อมแบบนี้ประกอบกับยารักษาโรคมมีราคาแพง

4) ด้านสภาพแวดล้อม

ประเด็นสภาพแวดล้อมด้านภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงและน้ำท่วมเป็นปัญหาในระดับปานกลางของเกษตรกร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0 เท่ากันส่งผลกระทบต่อกรเลี้ยงแพะบ้างแต่ไม่กระทบมากนักเพราะแพะเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยงจะเป็นพันธุ์พื้นเมืองหรือลูกผสมพันธุ์พื้นเมืองค่อนข้างทนทานต่อสภาพแวดล้อม ส่วนปัญหาน้ำท่วมมีปัญหบบางปีที่มีฝนตกมากผิดปกติ

5) ด้านการตลาด

จากผลการศึกษาเป็นที่น่าสังเกตว่าเกษตรกรประสบปัญหาด้านการตลาดทั้งแหล่งจำหน่ายและราคาที่ได้รับอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.6 เท่ากันตลาดยังต้องการมากแต่เกษตรกรผลิตแพะไม่พอกับความต้องการ

ตารางที่ 4.6 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ

ในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านเงินทุน			
ขาดแคลนเงินทุน	3.6	1.3	มาก
ดอกเบี้ยสูง	3.4	1.4	ปานกลาง
ด้านการจัดการฟาร์มแพะ			
พื้นที่เลี้ยงแพะไม่เพียงพอ	3.9	1.1	มาก
ขาดแคลนพ่อแม่พันธุ์ที่ดี	4.1	1.0	มาก
พืชอาหารสัตว์ไม่เพียงพอ	4.0	1.1	มาก
อาหารขุ่นมีราคาแพง	4.3	1.0	มาก
ขาดแคลนแรงงานที่ใช้เลี้ยงแพะ	2.3	1.0	น้อย
แพะหลุดไปทำลายพืชผลของคนอื่น	2.7	1.1	ปานกลาง
การสูญเสียเนื่องจากโรคระบาด	3.0	1.1	ปานกลาง
การสูญเสียเนื่องจากการลักขโมย	1.4	0.6	น้อยที่สุด
การสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุ เช่น รถชน สุนัขกัด โคนทุบตี ฯลฯ	1.9	1.1	น้อย

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านการดูแลสุขภาพแพะ			
ขาดแคลนวัคซีน	3.4	1.3	ปานกลาง
การรักษาโรคมีราคาแพง	3.5	1.2	มาก
พยาธิภายนอกและพยาธิภายในรบกวนแพะ	3.5	1.2	มาก
ขาดความรู้เรื่องการใช้ยาและวัคซีน	3.1	1.0	ปานกลาง
มีโรคระบาดในพื้นที่	2.8	0.8	ปานกลาง
ด้านสภาพแวดล้อม			
สภาพภูมิอากาศไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงบ่อย	3.0	1.2	ปานกลาง
มีปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ใช้เลี้ยงแพะ	3.0	1.3	ปานกลาง
ด้านการตลาด			
ขายแพะไม่ค่อยได้หรือไม่มีตลาดรองรับ	1.6	1.0	น้อย
ราคาแพะไม่ดี ขายแล้วขาดทุน	1.6	0.9	น้อย

4.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

จากผลการศึกษาลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ การจัดการผลิตแพะเนื้อและปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเชิงการค้าของเกษตรกร ได้นำข้อมูล มาใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกร โดยมีค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง แสดงดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะ

ตัวแปร	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย
Y	จำนวนแพะที่เลี้ยงในวันที่สำรวจ (ตัว)	24.5
EDU	การศึกษาในโรงเรียนของเกษตรกร(ปี)	9
HHM	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เลี้ยงแพะ (คน)	2.1
LAND	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	13.2
GROUP ^{1/}	การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ 1 = เป็นสมาชิก 0 = ไม่เป็นสมาชิก	20 22
DEBT ^{1/}	การมีหนี้สิน 1 = มีภาระหนี้สิน 0= ไม่มีภาระหนี้สิน	29 13
EXP	ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ (ปี)	5.3
PRICE	ราคาจำหน่ายแพะ (บาท/กิโลกรัม)	133

หมายเหตุ: ^{1/} ตัวเลขเป็นจำนวนเกษตรกร

สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.8)

พื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเลี้ยงแพะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ กล่าวคือ เมื่อพื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 ไร่ ปริมาณการเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้น 0.194 ตัว

ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเลี้ยงแพะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$ กล่าวคือ เมื่อประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะของเกษตรกรเพิ่มขึ้น 1 ปี ปริมาณการเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้น 0.533 ตัว

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงพะเนื่อเชิงการค้า ในอำเภอเทพา
จังหวัดสงขลา

Explanatory Variable	Linear model	
	Coefficients	P-Value
(Constant)	6.070 ^{ns}	0.585
EDU	0.223 ^{ns}	0.148
HHM	0.651 ^{ns}	0.405
LAND	0.194*	0.018
GROUP	0.591 ^{ns}	0.630
DEBT	1.074 ^{ns}	0.424
EXP	0.533**	0.008
PRICE	0.065 ^{ns}	0.418
R Square		0.481
Adjusted R Square		0.375
F Value		4.508
Number of observations		42

หมายเหตุ : * นัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

**นัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นส่วนของการสรุปผลการวิจัยข้อเสนอแนะ ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร (3) ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร (4) ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา โดยข้อมูลที่ใช้ประกอบด้วย ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ จากการตอบแบบสอบถามของเกษตรกร จำนวน 42 ราย โดยการสัมภาษณ์ประชากรทุกรายหรือเก็บข้อมูลสำมะโนประชากร (Census) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression) เพื่อทดสอบความเป็นอิสระต่อกันระหว่างลักษณะสังคมและเศรษฐกิจ ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อ ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงซึ่งเป็นตัวแปรอิสระกับปัจจัยที่มีผลต่อขนาดการผลิตของเกษตรกรซึ่งเป็นตัวแปรตาม ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 59.5 โดยมีอายุเฉลี่ย 44 ปีร้อยละ 76.2 มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 64.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรช่วงระหว่าง 3-4 คนร้อยละ 42.9 และสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยเลี้ยงแพะมี 2 คนร้อยละ 69.0 ระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะมีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 50.0 ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่จะมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.4 เป็นที่น่าสนใจว่าเกษตรกรมีแนวคิดและค่านิยมสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ได้รับการศึกษามากขึ้นและสูงกว่าตนเอง เกษตรกรร้อยละ 52.4 ยังเลี้ยงแพะแบบเลี้ยงเองขายเองไม่มีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเกษตรกรที่เลี้ยงแพะ

เกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนยางเป็นอาชีพหลักร้อยละ 76.1 มีรายได้ส่วนบุคคลในช่วง 10,001-15,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 45.2 และมีรายได้ของครอบครัวในช่วง 15,001-20,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 28.6 และมีรายได้จากการเลี้ยงแพะ 5,000-10,000 ,10,001-15,000 และ 15,001-20,000 บาทต่อปีร้อยละ 26.2 เท่ากันมีสถานะการใช้รายจ่ายได้ประมาณเท่ากับรายจ่ายเป็นส่วน

ใหญ่ร้อยละ 73.8 เกษตรกรจะมีบ้านเป็นของตนเองร้อยละ 73.8 ในส่วนของพื้นที่ที่ถือครอง 11-20 ไร่ร้อยละ 47.6 เกษตรกรใช้พื้นที่ในการทำเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ร้อยละ 50 และมีหนี้สิน ร้อยละ 69.0 กู้เงินมาจาก ธกส. มากที่สุดร้อยละ 51.7 เงินที่กู้มาเกษตรกรจะนำเงินมาเพื่อลงทุนเลี้ยง แพะร้อยละ 62.1 และทำสวนร้อยละ 48.3 เนื่องจากเกษตรกรจะนิยมเลี้ยงแพะในสวนของตนเอง

5.1.2 ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้า

เกษตรกรมีประสบการณ์การเลี้ยงแพะมาแล้ว 3-5 ปีร้อยละ 38.1 ทั้งหมดจะมี โรงเรือนเลี้ยงแพะและสถานที่ตั้งจะมีน้ำท่วมเป็นบางฤดูร้อยละ 64.3 เกษตรกรจะมีต้นทุนในการ สร้างโรงเรือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทร้อยละ 64.3 จำนวนแพะที่เลี้ยงในปัจจุบัน 21-25 ตัว เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.0 เกษตรกรจะใช้พ่อพันธุ์ในฟาร์มของตนเองร้อยละ 92.9 และมีการ คัดเลือกพ่อพันธุ์ก่อนการผสมพันธุ์ร้อยละ 71.4 ในส่วนของการเลี้ยงแพะเกษตรกรนิยมเลี้ยงแพะ แบบขังสลับปล่อยลงแปลงหญ้า ดังนั้นเกษตรกรจึงมีแปลงหญ้าในการเลี้ยงแพะร้อยละ 92.9 การ เลี้ยงแพะจะเลี้ยงโดยให้ทั้งอาหารหยาบและอาหารข้น โดยจะให้อาหารข้นในช่วงเช้าและปล่อย แพะลงแปลงหญ้าในช่วงสายหรือบ่าย

เกษตรกรจะมีการทำวัคซีนป้องกันโรคร้อยละ 88.1 และมีการกำจัดพยาธิให้แก่แพะ ระหว่างการเลี้ยงร้อยละ 95.2 มีการเสริมแร่ธาตุร้อยละ 97.6 ในส่วนของมูลแพะเกษตรกรจะใช้ ประโยชน์ร้อยละ 71.4 ทั้งการจำหน่ายและใช้เป็นปุ๋ย ผู้ที่รับผิดชอบในการเลี้ยงแพะได้แก่ หัวหน้า ครอบครัวเป็นหลักร้อยละ 95.2 การใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยงเกษตรกรทุกรายจะเลี้ยงแพะไว้เพื่อ จำหน่าย โดยส่วนใหญ่จะจำหน่ายให้แก่ผู้ซื้อภายในจังหวัดร้อยละ 69.0 ความพึงพอใจในราคา ที่ได้รับร้อยละ 92.9 จะพอใจในราคาที่ได้รับ ผู้ซื้อจะนิยมซื้อแพะพื้นเมืองร้อยละ 64.3 ในการซื้อแพะ ผู้ซื้อส่วนใหญ่จะไม่เลือกเพศร้อยละ 64.3 และน้ำหนักของแพะที่นิยมซื้อเฉลี่ย 18.8 กิโลกรัมต่อตัว ราคาขายอยู่ในช่วงราคา 130-150 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 57.1 ไม่มีการบันทึก รายรับ-รายจ่าย ส่วนเกษตรกรที่บันทึกจะบันทึกเป็นบางส่วนไม่ละเอียด

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรร้อยละ 90.5 ได้รับ ข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและจะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่างๆจาก หน่วยงานราชการร้อยละ 64.3 และเกษตรกรต้องการให้หน่วยงานราชการช่วยเหลือสนับสนุนใน การจัดหาพ่อแม่พันธุ์ให้มากที่สุดร้อยละ 73.8

5.1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า

ปัญหาและอุปสรรคด้านเงินทุนที่มีระดับปัญหามากคือ ขาดแคลนเงินทุน เนื่องจาก การเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าเกษตรกรจะต้องมีการลงทุนในการสร้างโรงเรือนทั้งวัสดุอุปกรณ์และ แรงงานในการก่อสร้าง โรงเรือนต้องมีขนาดใหญ่พอและเหมาะสมให้แพะอยู่ได้อย่างไม่แออัดและ พันธุ์แพะจะต้องหาซื้อจากแหล่งอื่นรวมทั้งค่าใช้จ่ายในการจัดการฟาร์ม

ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการฟาร์มแพะที่มีระดับปัญหามากคือ พื้นที่เลี้ยงแพะไม่เพียงพอ ขาดแคลนพ่อแม่พันธุ์ที่ดี พืชอาหารสัตว์ไม่เพียงพอและอาหารข้นมีราคาแพง เนื่องจากเกษตรกรจะใช้วิธีเลี้ยงแพะแบบขังสลับปล่อยออกมากินหญ้า ดังนั้นเมื่อเกษตรกรเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าจึงต้องมีพื้นที่พอสมควรเพื่อให้แพะออกมากินหญ้าได้ทุกวันและมีพืชอาหารสัตว์หมุนเวียนเพียงพอให้แพะได้กินตลอด พ่อแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพดีต้องนำมาจากแหล่งอื่นโดยผ่านพ่อค้าคนกลางจึงทำให้มีราคาแพง

ปัญหาและอุปสรรคด้านการดูแลสุขภาพแพะที่มีระดับปัญหามากคือ ขาดการรักษาโรคมียา ราคาแพง พยาธิรบกวนแพะ

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

พื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเลี้ยงแพะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ กล่าวคือ เมื่อพื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 ไร่ ปริมาณการเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้น 0.194 ตัว ประสิทธิภาพในการเลี้ยงแพะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเลี้ยงแพะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$ กล่าวคือ เมื่อประสิทธิภาพในการเลี้ยงแพะของเกษตรกรเพิ่มขึ้น 1 ปี ปริมาณการเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้น 0.533 ตัว

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

- 1) เพิ่มพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ เนื่องจากพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ในปัจจุบันมีน้อย เกษตรกรมักใช้เป็นพื้นที่ปลูกพืชอย่างอื่นเช่น สวนยาง กล้วย ส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกพืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมและปลูกร่วมกับพืชยืนต้น เป็นการใช้พื้นที่ว่างให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
- 2) ในสภาวะปัจจุบันเหตุการณ์ระบาดของโรคสัตว์ยังคงปรากฏให้เห็นกันอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งโรคที่รู้สาเหตุและป้องกันได้รวมทั้งโรคที่เกิดขึ้นมาใหม่ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องให้ความสำคัญและเฝ้าระวังการเกิดโรคอย่างเข้มงวด
- 3) ควรมีการสนับสนุนเป็นกลุ่มผู้เลี้ยงแพะหรือชมรมผู้เลี้ยงแพะ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายเพื่อสะดวกแก่พ่อค้าและผู้ที่จะมาซื้อแพะเป็นการลดปัญหาเรื่องต้นทุนการตลาด และระบบพ่อค้าคนกลางที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงที่สุด
- 4) เกษตรกรควรมีการบันทึกรายรับ-รายจ่ายทั้งหมดในการเลี้ยงแพะเพื่อที่เกษตรกรจะได้ทราบถึงต้นทุนการผลิตที่แท้จริง

5.2.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) ควรมีการสนับสนุนและพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเป็นอาชีพเสริมที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการจัดการผลิต มาเลี้ยงแพะเชิงธุรกิจให้มากขึ้น

2) รัฐบาลควรส่งเสริมการเลี้ยงแพะให้มากขึ้นโดยสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร เนื่องจากการลงทุนทำฟาร์มแพะขนาดใหญ่จะต้องมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูงจึงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับเกษตรกรและส่งเสริมให้มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของเกษตรกร

3) ในการส่งเสริมเกษตรกรเลี้ยงแพะให้ได้คุณภาพจะต้องมีการฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการเลี้ยงแพะเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากแพะต้องการการดูแลที่ดีแพะจึงจะมีคุณภาพ

4) รัฐบาลควรส่งเสริมให้เกิดโครงการอาหารฮาลาล อย่างเร่งด่วนและเป็นรูปธรรมดำเนินการจัดทำโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อผลิตอาหารฮาลาล เพื่อการส่งออกและแข่งขันในระดับตลาดต่างประเทศ

5.3 ข้อจำกัดการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบอุปสรรคและข้อจำกัดในการวิจัยจากผู้ตอบแบบสอบถามเนื่องจากขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษาซึ่งประกอบด้วย 7 ตำบล 67 หมู่บ้าน เกษตรกรจำนวน 42 ราย และใช้วิธีรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ประชากร ในบางครั้งเข้าไปไม่เจอเกษตรกร จึงต้องใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลยาวนานกว่าปกติและเมื่อสอบถามข้อมูลต้นทุนการผลิตและรายได้เกษตรกรจะไม่สามารถตอบได้บางรายที่ตอบก็จะตอบเป็นการประมาณการเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรก็ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย จึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจทำการศึกษาหรือทำวิจัยเรื่องแพะเนื้อหรือประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับแพะเนื้อ ดังนี้

- 1) แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับมาตรฐานฮาลาลการเลี้ยงแพะเนื้อในภาคใต้
- 2) การจัดการพืชอาหารสัตว์สำหรับการเลี้ยงแพะในภาคใต้

บรรณานุกรม

- กรมปศุสัตว์. 2553ก. **สินค้าปศุสัตว์**. กรุงเทพฯ: กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมปศุสัตว์. 2553ข. **สถิติแพะในประเทศไทย**. [ออนไลน์].
URL:http://www.dld.go.th/ict/th/index.php?option=com_content&view=section&id=45&Itemid=123. [ค้นหาวันที่ 20 สิงหาคม 2553].
- กรมปศุสัตว์. 2553ค. **พันธุ์แพะ**. [ออนไลน์].
URL: <http://www.dld.go.th/service/goat/goatype.html>. [ค้นหาวันที่ 20 สิงหาคม 2553].
- กรมปศุสัตว์. 2553ง. **อาหารและการให้อาหารแพะ**. [ออนไลน์].
URL: <http://www.dld.go.th/service/goat/goatfeed.html>. [ค้นหาวันที่ 20 สิงหาคม 2553].
- เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา, จิตผกา ธนปัญญารัษฎวงศ์, สมเกียรติ สายธนู ภูวดล สาลีเกษตร. 2539. **อิทธิพลของโครงสร้างทางสังคมและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่มีต่อการแพร่กระจายและการยอมรับวิธีปฏิบัติในการเลี้ยงแพะ**. ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เขมพิชชา เพชรฤทธิ์. 2549. **ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคเนื้อแพะ ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**. สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาธุรกิจเกษตร. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- คมสัน นครจันทร์. 2550. **สู่ทางการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าในจังหวัดสงขลา**. สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาธุรกิจเกษตร. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ซารีนา สือแม. 2550. **การเลี้ยงแพะตามวิถีมุสลิมแนวทางการสู่ความสำเร็จ**. ว.มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2550: 72-81.
- ธนรัชต์ เมฆขยาย. 2547. **เอกสารวิชาการโครงการไร่นาสวนผสมและเกษตรกรผสมผสาน เรื่อง การจัดการฟาร์ม**. [ออนไลน์].
URL: http://www.econ.mju.ac.th/tanarak/?page_id=1224 [ค้นหาวันที่ 1 มิถุนายน 2554].
- ธัญญา สุขย่อย. 2541. **การวิเคราะห์ระบบตลาดแพะในจังหวัดสงขลา ปี 2535**. สงขลา : วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นพรัตน์ ศักดิ์พันธ์. 2548. **ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงพาณิชย์ในจังหวัดปัตตานี: กรณีศึกษาโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล จังหวัดปัตตานี**. สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาธุรกิจเกษตร. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ปนิดา บัวเทศ. 2549. การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ของการทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปราโมทย์ แพงคำ. 2546. โอกาสและความเป็นไปได้ในการเลี้ยงแพะและการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากแพะเพื่อการส่งออก. สัตว์เศรษฐกิจ. 500 (กันยายน2546) :52-53.
- พรชูลีย์ นิลวิเศษ. 2532. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการผลิตสัตว์. เอกสารการสอนชุดวิชาเกษตรทั่วไป. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชिरาช.
- วัชรินทร์ วากระมนนท์. 2551. การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงแพะของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วีรสิฐ พุทธิไพโรจน์. 2541. รูปแบบการเลี้ยงแพะและความเป็นไปได้ของการเลี้ยงแพะเชิงธุรกิจในเขตอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมศักดิ์ เปรียบพร้อม. 2530. หลักและวิธีการจัดการธุรกิจฟาร์ม. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1 พิมพ์ที่สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ กรุงเทพฯ. หน้า 1-12.
- สทรัฐ เงินสง่า. 2550. การผลิตและการตลาดแพะเนื้อในอำเภออุ้มโก-ลก จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต(ส่งเสริมการเกษตร). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรชน ต่างวิวัฒน์. 2544. คู่มือการเลี้ยงแพะ. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สุรพล ชลดำรงกุลและสมเกียรติ สายธนู. 2543. การประเมินประสิทธิภาพการผลิตในด้านต่างๆและความเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงในประเทศไทยของแพะพันธุ์พื้นเมืองไทยเปรียบเทียบกับแพะลูกผสมพันธุ์พื้นเมืองเองโกลนุเบียนที่มีระดับสายเลือด 25% 50% และ 75%. คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศิริชัย ศรีพงศ์พันธ์. 2535. รวมเรื่องแพะของ ดร.ศิริชัย. คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศูนย์การศึกษาอนุกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเทพา. 2553. ข้อมูลพื้นฐานอำเภอเทพา. [ออนไลน์]. URL: <http://sk.nfe.go.th/thapa/infomation%20thapa.htm>. [ค้นหาววันที่ 20 สิงหาคม2553].

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร ในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ชุดที่.....

สถานที่.....

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือประกอบการรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยเพื่อสารนิพนธ์ (Minor Thesis) สำหรับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัยและเพื่อประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้า อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัย ขอร่วมใคร่ขอความกรุณาท่านได้ อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามความเป็นจริง และโดยอิสระ ข้อมูลทั้งหมดที่ได้ ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และขอกราบขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร

ส่วนที่ 1 ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1. เพศ

- () 1.ชาย () 2.หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ _____ ปี

3. สถานภาพสมรสของท่านในปัจจุบัน

- () 1. โสด () 2. แต่งงาน
() 3. หย่า/ร้าง () 4. อื่นๆ ระบุ _____

4. ท่านนับถือศาสนา

- () 1. พุทธ () 2. อิสลาม
() 3. คริสต์ () 4. อื่นๆ ระบุ _____

5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (รวมตัวท่าน) _____ คน แบ่งเป็น

- () 1. น้อยกว่า 15 ปี _____ คน
() 2. 15-30 ปี _____ คน
() 3. 31-45 ปี _____ คน
() 4. 46- 60 ปี _____ คน
() 5. มากกว่า 60 ปี _____ คน

6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เลี้ยงแพะ (รวมตัวท่าน) _____ คน

7. ระดับการศึกษาสูงสุดของตัวท่าน

- () 1. ไม่ได้รับการศึกษา () 2. ประถมศึกษา
() 3. มัธยมศึกษาตอนต้น () 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.
() 5. อนุปริญญา (ปวส.) () 6. ปริญญาตรี
() 7. สูงกว่าปริญญาตรี

8. ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครัวเรือน

- () 1. ไม่ได้รับการศึกษา () 2. ประถมศึกษา
() 3. มัธยมศึกษาตอนต้น () 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.
() 5. อนุปริญญา (ปวส.) () 6. ปริญญาตรี
() 7. สูงกว่าปริญญาตรี

9. ในปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไรเป็นอาชีพหลัก

☐ 1.รับราชการ	☐ 2.พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ 3.พนักงานบริษัท	☐ 4.ค้าขาย
☐ 5.รับจ้าง	☐ 6.ประมง
☐ 7.สวนยาง	☐ 8.สวนปาล์ม
☐ 9.ทำนา	☐ 10.เลี้ยงโค (เนื้อ/นม)
☐ 11.เลี้ยงเป็ด (เนื้อ/ไข่)	☐ 12.เลี้ยงไก่ (เนื้อ/ไข่)
☐ 13.เลี้ยงแพะ (เนื้อ/นม)	☐ 14.อื่นๆ ระบุ_____

10. รายได้เฉลี่ยของท่านต่อเดือน

☐ 1. น้อยกว่า 5,000 บาท	☐ 2. 5,000-10,000บาท
☐ 3. 10,001-15,000 บาท	☐ 4. 15,001-20,000บาท
☐ 5. 20,001-25,000บาท	☐ 6. มากกว่า 25,000บาท

11. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน(รวมตัวท่าน)

☐ 1. น้อยกว่า 10,000 บาท	☐ 2. 10,000-15,000บาท
☐ 3. 15,001-20,000 บาท	☐ 4. 20,001-25,000บาท
☐ 5. 25,001-30,000บาท	☐ 6. มากกว่า 30,000บาท

12. รายได้จากเลี้ยงแพะในปีที่ผ่านมาเฉลี่ย _____ บาท/ปี

13. ท่านคิดว่าสภาวะการใช้จ่ายของครอบครัวเป็นอย่างไร

☐ 1. รายได้มากกว่ารายจ่าย	☐ 2. พอมีพอใช้
☐ 3. รายจ่ายมากกว่ารายได้	☐ 4. อื่นๆ ระบุ_____

14. ที่อยู่อาศัยของท่านเป็นอย่างไร

☐ 1. บ้านของตนเอง	☐ 2. บ้านเช่า/ห้องเช่า
☐ 3. บ้านพ่อ/แม่	☐ 4. บ้านญาติ
☐ 5. อื่นๆ ระบุ_____	

15. การถือครองที่ดิน: พื้นที่ถือครองทั้งหมดจำนวน _____ ไร่

แบ่งเป็นมี ที่ดินเป็นของตนเองจำนวน _____ ไร่

ที่ดินเช่าผู้อื่นจำนวน _____ ไร่

อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน _____ ไร่

16.การใช้ที่ดิน: พื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตร จำนวน _____ ไร่

1.ทำนา _____ ไร่

2.ปลูกยาง _____ ไร่

3.ปลูกปาล์ม _____ ไร่

4. ปลูกไม้ผล _____ ไร่

5. ปลูกพืชอาหารสัตว์ _____ ไร่

6. ปลูกพืชไร่จำนวน _____ ไร่

7. อื่นๆระบุ _____ จำนวน _____ ไร่

17.ภาวะหนี้สิน

() ไม่มี(ข้ามไปต่อข้อ 21) () มี

18.กรณีมีหนี้สินระบุหนี้สินรวม _____ บาท

19.แหล่งเงินกู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. ธกส.

() 2. ธนาคารพาณิชย์

() 3. กองทุนหมู่บ้าน

() 4. สหกรณ์ออมทรัพย์

() 5. ญาติ/พี่น้อง

() 6. นอกระบบ

() 7. อื่นๆ ระบุ _____

20.วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1.เลี้ยงแพะ

() 2.ซื้อ/เช่า ที่ดิน

() 3.ซื้อสิ่งของอำนวยความสะดวก

() 4.ลงทุนค้าขาย

() 5. ทำสวน

() 6.ทำประมง

() 7. อื่นๆ ระบุ _____

21.ทรัพย์สิน สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นของตนเอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1.รถยนต์

() 2.จักรยานยนต์

() 3.แอร์

() 4.คอมพิวเตอร์

() 5. โทรทัศน์

() 6.วิทยุ

() 7. อื่นๆ ระบุ _____

22.งานอดิเรกที่ท่านชอบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1.ชมโทรทัศน์

() 2.อ่านหนังสือ

() 3.ชมภาพยนตร์

() 4.ออกกำลังกาย

() 5.ชอบปิ้ง

() 6.เล่นอินเทอร์เน็ต

() 7.ปลูกต้นไม้

() 8. อื่นๆ ระบุ _____

ส่วนที่ 2 ลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร

23. ท่านเลี้ยงแพะมาแล้ว _____ ปี

24. ท่านมีโรงเรือนสำหรับเลี้ยงแพะหรือไม่

() 1. ไม่มี เพราะ _____
แล้วท่านนำแพะไปไว้ที่ไหน _____

() 2. มี โรงเรือนห่างจากบ้าน _____ เมตร

25. สภาพน้ำท่วมขังบริเวณโรงเรือน

() 1. น้ำไม่ท่วม () 2. มีน้ำท่วมบางฤดู () 3. มีน้ำท่วมทุกปี

26. ต้นทุนในการสร้างโรงเรือน _____ บาท

27. ชนิดและจำนวนแพะที่เลี้ยงในปัจจุบัน รวม _____ ตัว

เรื่อง	พันธุ์พื้นเมือง (ตัว)	พันธุ์ลูกผสม (ตัว)	พันธุ์ต่างประเทศ (ตัว)
1. เพศผู้			
2. พ่อแพะและแพะหนุ่ม (อายุ 9 เดือนขึ้นไป)			
3. ลูกแพะเพศผู้ (อายุน้อยกว่า 9 เดือน)			
4. เพศเมีย			
5. แม่แพะและแพะสาว (อายุ 9 เดือนขึ้นไป)			
6. ลูกแพะเพศเมีย (อายุน้อยกว่า 9 เดือน)			

28. การผสมพันธุ์แพะในฟาร์มของท่านใช้วิธีใด

() 1. ใช้พ่อพันธุ์ภายในฟาร์ม () 2. ใช้พ่อพันธุ์จากฟาร์มอื่น () 3. ผสมเทียม

29. ในการใช้พ่อพันธุ์ผสมท่านคัดเลือกพ่อพันธุ์หรือไม่

() 1. ไม่คัด (ผสมตัวใดก็ได้) () 2. คัด ลักษณะการคัดเลือก _____

30. ท่านมีแปลงหญ้าให้แพะกินหรือไม่

() 1. มี เป็นแปลงหญ้าของส่วนตัว

() 2. มี แปลงหญ้าที่เป็นที่สาธารณะ

() 3. ไม่มี เพราะ _____

31.การให้อาหารสัตว์

- () 1.อาหารหยابอย่างเดียว เพราะ _____
 () 2.อาหารขึ้นอย่างเดียว เพราะ _____
 () 3.ทั้งอาหารหยابและอาหารขึ้น

32.กรณีให้อาหารขึ้นในการเลี้ยงแพะท่านซื้อมาจากแหล่งใด _____

33.การป้องกันโรค

- () 1.มีการทำวัคซีนป้องกัน () 2.ไม่ได้ทำวัคซีนป้องกัน

34.การกำจัดพยาธิ

- () 1.มีการกำจัดพยาธิ () 2.ไม่ได้มีการกำจัดพยาธิ

35.การจัดการมูลแพะ

- () 1.ไม่ได้ใช้ประโยชน์ () 2.ใช้ประโยชน์ทั้งหมด () 3.ใช้ประโยชน์บ้าง
 มูลสัตว์นำไปใช้ประโยชน์อะไรบ้าง

1. _____
 2. _____
 3. _____

36.การได้รับแร่ธาตุเพิ่มเติม (เกลือแกง แร่ธาตุก้อน)

- () 1.ไม่เคย () 2.เคยให้

37.ใครเป็นผู้รับผิดชอบในการเลี้ยงแพะ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1.แรงงานของหัวหน้าครอบครัว วันละ _____ ชั่วโมง/วัน โดยเฉลี่ยเดือนละ _____ วัน
 () 2.แรงงานของคนในครอบครัว จำนวน _____ คน โดยเฉลี่ยคนละ _____ ชั่วโมง/วัน
 () 3.แรงงานจ้าง จำนวน _____ คน โดยเฉลี่ยคนละ _____ ชั่วโมง/วัน

38.กรณีที่ท่านจ้างแรงงานในการเลี้ยงแพะท่านจ่ายค่าจ้างอย่างไร

- () 1.จ่ายรายเดือน อัตราวันละ _____ บาท
 () 2.จ่ายรายเดือน อัตราวันละ _____ บาท
 () 3.แบ่งจ่ายโดยผลผลิต (ระบุลักษณะการจ่าย) _____

39.ท่านเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะหรือไม่

- () 1.ไม่เป็น () 2. เป็น

40.ที่ผ่านมาท่านมีการบันทึก รายรับ-รายจ่ายในการเลี้ยงแพะหรือไม่

- () 1.ไม่มี () 2.มี

41. ประมาณการต้นทุนการผลิตที่ใช้ในการเลี้ยงแพะในปีที่ผ่านมา
- () 1.ค่าอาหารชั้น _____ บาท
 - () 2.ค่าวัคซีน _____ บาท
 - () 3.ค่ายารักษาโรค _____ บาท
 - () 4.ค่าจ้างแรงงาน _____ บาท
 - () 5.ค่าการจัดจากแปลงหญ้า _____ บาท
42. ในปีที่ผ่านมาท่านใช้ประโยชน์จากแพะที่เลี้ยงอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1.บริโภคในครัวเรือน _____ ตัว
 - () 2.ฆ่าเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา _____ ตัว
 - () 3.ขายให้บุคคลอื่น _____ ตัว
 - () 4.อื่นๆระบุ _____ จำนวน _____ ตัว
43. ท่านจำหน่ายแพะให้กับใคร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1.คนในหมู่บ้าน
 - () 2.ผู้ซื้อภายในจังหวัด
 - () 3.ผู้ซื้อจากต่างจังหวัด ระบุ _____
44. น้ำหนักของแพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อ _____ กิโลกรัม/ตัว
45. ราคาขายเฉลี่ยต่อน้ำหนัก 1 กิโลกรัม _____ บาท
46. ท่านพอใจในราคาแพะที่ขายหรือไม่
- () 1. ไม่พอใจเพราะ _____
 - () 2. พอใจเพราะ _____
47. พันธุ์แพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อ
- () 1. พันธุ์ต่างประเทศ
 - () 2. พันธุ์ลูกผสม
 - () 3. พันธุ์พื้นเมือง
48. เพศของแพะที่ผู้ซื้อนิยมซื้อ
- () 1. เพศผู้
 - () 2. เพศเมีย
 - () 3. ไม่เลือกเพศ
49. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะเนื้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
 - () 2. วารสาร
 - () 3. หนังสือพิมพ์
 - () 4. โทรทัศน์
 - () 5. วิทยุ
 - () 6. อินเทอร์เน็ต
 - () 7. ไม่เคยได้รับ

50. การได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการที่ผ่านมาในการเลี้ยงแพะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. พันธุ์แพะ
- () 2. เงินทุน/แหล่งเงินกู้
- () 3. สนับสนุนปัจจัยการผลิต (เวชภัณฑ์ วัคซีน เมล็ดพันธุ์หญ้า แร่ธาตุ ฯลฯ)
- () 4. ด้านการตลาดแพะ
- () 5. การฝึกอบรม
- () 6. ข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับแพะ
- () 7. อื่นๆ ระบุ _____

51. ท่านต้องการให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือสนับสนุนในการเลี้ยงแพะเรื่องใด

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. จัดหาพ่อแม่พันธุ์ให้
- () 2. ด้านการตลาดและจัดหาแหล่งจำหน่าย
- () 3. สนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เวชภัณฑ์ วัคซีน เมล็ดพันธุ์หญ้า ฯลฯ
- () 4. ด้านการอบรมให้ความรู้ในการเลี้ยง
- () 5. จัดหาแหล่งเงินทุนและสินเชื่อให้กู้เพื่อการลงทุน
- () 6. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไปตรวจดูแลสม่ำเสมอ
- () 7. อื่นๆ ระบุ _____

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกร

ให้ท่านทำเครื่องหมาย \surd ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านที่คิดว่าปัจจัยต่างๆ ดังตารางข้างล่างมีผลต่อลักษณะการจัดการผลิตแพะเนื้อเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา โดยแบ่งระดับความสำคัญไว้ดังนี้

ระดับคะแนน		ระดับความสำคัญ
5	แสดงว่า	มีปัญหามากที่สุด
4	แสดงว่า	มีปัญหามาก
3	แสดงว่า	มีปัญหาปานกลาง
2	แสดงว่า	มีปัญหาน้อย
1	แสดงว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

ปัจจัย		ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
ด้านเงินทุน						
1	ขาดแคลนแหล่งเงินทุน					
2	ดอกเบี้ยสูง					
ด้านการจัดการฟาร์มแพะ						
1	พื้นที่เลี้ยงแพะไม่เพียงพอ					
2	ขาดแคลนพ่อแม่พันธุ์ที่ดี					
3	พืชอาหารสัตว์ไม่เพียงพอ					
4	อาหารชั้นมีราคาแพง					
5	ขาดแคลนแรงงานที่ใช้เลี้ยงแพะ					
6	แพะหลุดไปทำลายพืชผลของคนอื่น					
7	การสูญเสียเนื่องจากโรคระบาด					
8	การสูญเสียเนื่องจากการลักขโมย					
9	การสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุ เช่น รถชน สุนัขกัด โคนทุบตี ฯลฯ					

ปัจจัย		ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
ด้านการดูแลสุขภาพแพะ						
1	ขาดแคลนวัคซีน					
2	ยารักษาโรคมักราคาแพง					
3	พยาธิภายนอกและพยาธิภายในรบกวนแพะ					
4	ขาดความรู้เรื่องการเลี้ยงและวัคซีน					
5	มีโรคระบาดในพื้นที่					
ด้านสภาพแวดล้อม						
1	สภาพภูมิอากาศไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงบ่อย					
2	มีปัญหาหน้าท่วมพื้นที่เลี้ยงแพะ					
ด้านการตลาด						
1	ขายแพะไม่ค่อยได้หรือไม่มีตลาดรองรับ					
2	ราคาแพะไม่ดี ขายแล้วขาดทุน					

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายบัญญัติ เหนือเกตุ
วัน เดือน ปี	23 กันยายน 2523
วุฒิการศึกษา	วุฒิ ชื่อสถาบัน ปีที่สำเร็จ
	วิทยาศาสตรบัณฑิต(สัตวศาสตร์) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล อดะ เกษตรศาสตร์นครศรีธรรมราช พ.ศ.2545
ตำแหน่งงานและสถานที่ทำงาน	
พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2550	สัตวบาลอาวุโส บริษัทสหฟาร์ม จำกัด
พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน	พนักงานตรวจโรคสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา